

GEDICHTEN.

GEDICHTEN

DOOR

I. SUASSO DE LIMA J. D.

VOOR REKENING VAN DEN DICHTER AAN DE KAAP DE GOEDE HOOP.

Te AMSTERDAM, bij
NICOLAAS COTRAY.
MDCCCXXI.

DE LIMA

VOORBERIGT.

Met de grootste huivering is het dat ik het wagen durve, deze mijne Lettervruchten *het publiek aan te bieden, hetwelk in deze verlichte tijden gewoon is, stukken, en van smaak en van geest onder het oog te krijgen, welke beide aan de mijnen ontbreken, daar ik*

bewust ben, dat mijne oefeningen nog gering zijn in het vak der Dichtkunst, zóó ik de stoutheid moge hebben, dit werk in uren van uitspanning te zamen gebragt, met dien verheven naam te bestempelen. — Indien de zucht mij niet bezield hadde, om ook iets aan deze pool der wereld achter te laten, zoo zoude het nooit in mij opgekomen zijn, mijne werken in druk te geven. — Daar deze de eersteling is, die onder mijnen naam uitgegeven wordt, en waarin zekerlijk dicht-feilen, wanklanken en misslagen in taal en spelling zullen ontdekt worden, verzoek ik dezelve mij aan te toonen, zullende daarin de grootste belooning vinden.

Alhoewel ik in de jaren van s' Dwingelands overheersching reeds drie naamlooze werkjes den min geoefenden toewijdde, en in 1814 en 1815 mij onledig hield met het vertalen zoo van geschiedenissen als

werk-

werkjes van smaak voor eenige Boekhandelaren te Amsterdam en s' Gravenhage, en mij, wat de werkjes van smaak betreft, geene ongunstige beöordeeling te beurte viel, — zoo aarzelde ik nogtans iets het licht te doen zien, hoezeer de gunstige recensie mijnen lust aanwakkerde, en ik van kinds af reeds geneigdheid gevoelde tot het lezen van dichtkundige werken. — Het zamenbrengen van losse onderwerpen gedurende mijne jongelings jaren, het tijdvak mijner studiën, de lidmaatschappen in verscheidene letterkundige kringen zoo te Amsterdam als elders, verdoofden deze geneigdheid niet, — doch ik durfde er openlijk niet mede voor den dag komen.

Mijn vertrek uit de Nederlanden in 1816, als Ambtenaar in dienst van Z. M. den geliefden en dierbaren Koning der Nederlanden, verhinderde mij voort te gaan — Doch mij hier ter plaatse bevindende,

wâár mijne betrekkingen mij verscheidene uren van den dag overlaten, zoo spoorde zulks mijnen Dichtlust weder aan, om mij verder in de fraaije letteren, en wel voornamelijk in de Poëzij te oefenen.

Nogtans zoude het mijn voornemen niet zijn geweest, mijnen arbeid der duisternis te onttrekken; maar de verkleefdheid aan mijne weldoeners, die van mijne geringe letteren elk iets begeerden, spoorde mij tot de uitgave van dezen bundel aan.

En waarmede konde ik nu beter eenen aanvang maken, dan met den Heldenroem van Nederland —? *Van mijn dierbaar Vaderland, waarin ik het aanzijn kreeg, mijne opvoeding genoot, en mijne bloedverwanten zich allen bevinden.*

De

De beschouwing van de geliefde Koninklijke Familie *doet den Nederlander immer aan, en bezielt hem met geestdrift! — hoe aangenaam is het dan niet voor den waren Hollander! wanneer hem door de Graveernaald het gemis vergoed wordt, en hij door dezelve de weldoeners en verlossers des heiligen Vaderlands ook in een ander werelddeel voor oogen krijgt, zoo dat hij met nadruk en innerlijk gevoel kan uitroepen:*

„ Gij, gij! verlostet Nederland;
„ Door U, herkwam het in zijn' stand;
„ Gij waaktet voor der Batten grond,
„ Gij streedt ons vrij aan 't Schoon Verbond.
„ Waar Godsdienst, deugdmin geeft de hand;
„ Daar vliedt de snoodste Dwingeland."

Het Dichtstuk *de* Kaapstad *in* vier Zangen, *is slechts eene platte beschrijving, doch geene historische noch*

 aard-

aardrijkskundige geschiedenis. — Uit dit oogpunt moet men hetzelve beschouwen. Het wordt zoo als het is, den Kapenaren aangeboden, uit achting en warme erkentenis; hunne gastvrijheid en onderlinge vriendschap zijn er de grondslagen van. — Zoo ook deed hartelijke welmeenendheid van den Dichter, hem den Welkomstgroet *zamenstellen*, toegewijd aan die dapperen, welke over de oproerige Kafferbenden gezegevierd hebben.

Het Dichtstuk: de Overstrooming, *is door het deelnemende Vaderlandsche hart bij elkander gebragt.*

De Verjaardag van Z. M. den Koning der Nederlanden, *doet ook hier den Vaderlander eenen traan van gevoel storten. — Want hoe verre men ook van Maas- en Amstelstroom moge gescheiden zijn, wordt*

nog-

nogtans deze dag niet vergeten door hem, die Holland tot zijne bakermat had.

Het tweejarig feest *van* Nederlands Verlossing, *bezong ik op mijne uitreize naar Batavia.*

Wat de overige stukken betreft, deze ga ik met stilzwijgen voorbij, alleen nog aanmerkende dat ik het geheel heb opgedragen aan hem, dien goeden vader, — billijken regter, — beminnaar van kunsten en wetenschappen, — bevorderaar der schoone letteren, — en beschermer van vreemdelingen; — van wien ik vele vriendschapsbewijzen alhier, zoo bij mijne aankomst als anderzins, genoten heb, welke ik nooit zal ophouden te erkennen.

Voorts smeeke ik voor het behoud en den luister mijns

Va-

Vaderlands; — voor den zegen van dit werelddeel — en voor het gestadig welzijn mijner vrienden en bloedverwanten, zoo in mijn dierbaar moederland als hier.

Kaap de Goede Hoop.
October, 1820.

DE DICHTER.

AAN

AAN

DEN HOOG EDEL GESTRENGEN HEER,

Mr. J. A. TRUTER Sr.

President van den Edelen Achtbaren Raad van Justitie.

aan de

Kaap de Goede Hoop.

Duld, dat de dankbaarheid, het stout'lijk durft te wagen,
U, deez' mijn Lettervrucht, met eerbied op te dragen;
Ontvang die als een blijk van ware erkentenis,
Als tolken van het hart, dat voor u kloppend is.
Ik weet dat en uw smaak en uw verhevenheden,
Uw groot talent gewoon is bet're taal en reden;
Ik weet waar uw vernuft, zijn held're stralen schiet;
Ook tevens niet versmaadt als men die hulde biedt.

Geen

Geen toon voor u geschikt, durf ik mij onderwinden;
In 't lett'ren perk nog zwak, aan schellen klank te binden;
ô Neen! mijn zwakke lier, geen' hooge maat gewoon,
Spreidt vindingrijke trek, noch fraaije taal ten toon.
Ervarenheid doet U uw' grooten rang bekleeden;
Door *Astrea* verzeld, schier bij alle uwe schreden;
Houdt gij de billijkheid aan trouwe deugd gepaard,
En kunde zonder trots, maakt u bemind op aard.

Gij

Gij, groot in aanzien, — sterk — tot steun, en hulp en vader;
Als waren menschenvriend, — der weezen beste rader,
Tot nut van volk en staat, van 't *Zuider Afrika*,
Slaat gij en ieders doel, en ieders poging gâ.
Geen wufte vleijers taal, (ik weet) kan u bekoren;
Dan, wat op 't harte ligt, waarom zou men dat smoren?
Neen! Neêrlands woord is regt, en zonder veinzerij:
De waarheid slechts alleen: zie daar de Melodij.

Ja

Ja, de Echo van 't gemoed is nimmermeer bezweken,
Wanneer zij gul en rond en vrij was in het spreken;
Geacht door die u kent, uit lout're waarheidsmin;
Versiert gij ook door deugd, een treff'lijk huisgezin.

1820. J. SUASSO DE LIMA, JR.

INHOUD.

VA-

VADERLANDSCHE ZANGEN.

MENGELDICHTEN EN GELEGENHEIDSVERZEN.

Op

Aan

DRUKFEIL.

bl. 161. regel 2. staat: *Tunonius*, lees: *Junonius*.

HEL-

HELDENROEM

VAN

NEDERLAND.

Het pogen zelfs is grootsch in 't worstelperk der eer.

HELMERS, Holl. Natie, VIe. Zang.

HELDENROEM

VAN

NEDERLAND.

Juicht! met onnavolgb're toonen;
Vlecht uit lauw'ren eerekroonen;
Ja! voor Mavors helden-zonen,
  Steek' men 't offervuur in brand;
Ik voor mij, heb zwakke schalmen;
Met een flaauwe stem doe 'k galmen;
Ik wijd u mijn jonge palmen:
  Heldenroem van Nederland!

Deez' lust het noord- of zuidpools kringen,
Door welgestemde snaar te zingen;

Daar gene zijne citer spant,
Tot lof van 't Oude Griekenland;
Terwijl een ander meer bedreven,
Natuur door kunsten wekt in 't leven;
En ons door zijne verwen biedt,
Men haar gelijk herschapen ziet.
Ik gun u, 't edel zangvermogen,
Gij, die bezongt het oorelogen,
Van den Thebaan of Trooischen held;
Van 't een of ander oorlogsveld:
Van koopvaardij, uitheemschen handel;
Der volk'ren loop, of hunnen wandel,
Van Sterrekunst, of gang der zon;
Van held're Maan bij beek of bron.
Van vette wei- en klaverlanden,
Van Javaas kust, of noordsche stranden;
Van Nyl of Teems of Guadiaan;
Van worstelperk of eerebaan.
Voor u bezing ik Landgenooten!
Uit edel Neêrlands bloed gesproten;
Een rijke en uitgelezen stof:
Ja Batavier! ik zing uw' lof.

Ik

Ik zing de eer van onze vaderen;
O! hoe doorgloeijen mijne aderen,
  Wanneer ik denk aan 't voorgeslacht;
  Aan dat, dat mij ter wereld bragt.
Geslacht! dat 'k eeuwig blijf waarderen,
Uw roem doet onzen glans vermeeren;
  Uw daân, uw kunstmin, uw verstand,
Zijn parels aan de kroon van 't heilig Vaderland,
En 'k zou geen Nederlander heeten,
Was ik niet op die kroon vermeten,
  Ja 'k zweer met hart, en hand, en mond,
  Dat 'k trotsch ben op der vadren grond.

De grond waarop voorheen men Spanjes oorlogsknechten
En stad, en dorp, en vlek, door vlam en zwaard zag slechten
Tot de eerste *Willem* dien, door moed en dapperheid,
Uit hunne woeste klaauw en dwangjuk had bevrijd.
Hoe menigmaal durfde ook, een *Alva*, stout het wagen!
Om met zijn roov'renrot, in Hollands diep te jagen:
Met onverschrokkenheid, die Batten eigen is,
Streed men: en 't vaderland bekwam behoudenis.

Ja! tot de laatste Bat zal zijn op s'aards gewesten;
Zal groote *Kenaus* naam bestaan in Haarlems vesten.
Zij, die met vrouwen stoet, een' stouten uitval waagt,
En hare spies in 't hart des vuigen spanjaards jaagt,
Zij, Pallas-dochter, zij! schonk haar geboorte muren
Een zuil, die, hoe geschokt, voor de eeuwigheid blijft duren,
En Neêrlands moed ontgloeit, bij 't hooren van haar' naam,
Geteekend ter kronijk van Neêrlands gulden faam.

U *Magdalena Moens*, zou ik u hier vergeten?
Gij die het Spaansche heer (op Neêrland zoo gebeten)
Voor Leidens hooge schans, en *Baldez* overwon;
(Zie wat een vrouwenhart door liefde winnen kon.)
Zoo dat een luttel tijds tot uitstel eens verkregen,
Aan Leidens Burgerij en Nassau was ten zegen.
Ja! *van der Werf*, uw deugd pronkt aan haar ed'le zij;
Gij gaaft in rampen troost, aan Leidens burgerij,
En tot gedachtenis werd uwe vest beschonken
Met eene hoogeschool, waarop gij steeds kunt pronken,
Waaruit zoo menig licht eenmaal het aanzijn kreeg;
„ *Boerhaven's* schim riep wraak, zoo 'k hier zijn' naam ver-
(zweeg".

Hij

Hij, die herstellings kunst, de wet heeft voorgeschreven;
Zijn schriften zijn 't kleinood van zijn zoo roemrijk leven.

Doch 't is reeds meer dan tijd dat ik den dichter hier
Verschooning bidde voor de klanken mijner lier;
Ja! wil men deez' mijn zang, naar haar waardij beloonen;
Dat men ô dichtren rei! mijn feilen mij doe toonen.
Ik weet dat me in uw schaar nog geene plaatse voegt;
De hoop, alleen de hoop, is 't die mij vergenoegt;
En mag ik door den tijd door onophoudlijk werken,
Mij ook als Jongeling, eens in uw' kring bemerken,
ô Dan, dan ben ik trotsch, van op uw lijst te staan;
Maar zoo het niet gebeurt, ik ben nogtans voldaan.

Het pogen naar de kunst, is nimmer te verwerpen;
't Verrijkt altoos den smaak, en doet het oordeel scherpen;
Het reikt ons lieverlêe, *Minerva's* wijze hand,
En doet vernuften zien van 't Heilig Vaderland.
Het leert ons hoe natuur, door hare milde gunsten,
Eens Nederland herschiep, in de oefenschool der kunsten;

Hoe men door vlijt, beleid met wetenschap gepaard;
Trok eens een paradijs, uit klompen slik en aard;
En, hoe de vreemdeling ons immer moge doemen,
De deugd van Nederland zal men nog altoos noemen.

Uw eer, o *Beiling!* die den laster eeuwig smoort,
Beweest gij plegtiglijk, in 't houden van uw woord;
Ge onzaagt noch gâ noch kroost, noch middelen noch haven;
En liet (ach, ik ontroer) u levendig begraven.

Ja, Nêerlands vrouwen deugd, doet ons indachtig zijn,
De vlugt van *Huig de Groot*, van 't slot van Loevenstein.
Hoe wist 't vernuft der vrouw den slotvoogd te misleiden
Om daardoor hare gâ voor altijd te bevrijden;
Hij aarzelde, dan niets verwint haar vast gemoed,
't Welk hem op 't onverwachts zijn kluisters slaken doet.
Genoeg *de Groot*, dat ge u der wereld zaagt hergeven,
Om onbekommerd, vrij, voor wetenschap te leven.

Een

Een *Schaffelaar* die zich (wat blijk van dapperheid!)
Tot redding van zijn volk, straks uit den toren smijt
Van *Barneveld*, dien hij met 't dapper heer verdedigt
Voor s'kabeljaauws partij, de hoekschen niet bevredigt
Te staven een verdrag, voor dat in hunne magt
Zich *Schaffelaar* bevindt; weêrstaat niets zijne kracht,
Zijn min voor 't Vaderland, hij wil goedwillig sneven;
Want slechts door zijnen dood, redt hij hun aller leven.

Hoe pronkte in grootheid niet, een dappere *de Rijk*;
Hoe gaf hij door zijn trouw, aan 't Vaderland het blijk;
Dat hij veeleer verkoos te sterven in de keten,
Dan eenen oogenblik zijn landaard te vergeten.
Hij ziet het treurschavot, blijft onverschrokken staan;
Wenscht eer te zijn ontzield, dan dat hij zou verraân
Zijn dierbaar Vaderland. (Zoo ziet men eed en pligten,
En onverwrikbare eer, zelfs voor den dood niet zwichten,)
De *Rijk*, als men uw schim op het tooneele voert,
Wordt telkens 't Neêrlands hart door uwe taal ontroerd.

Hoe schitterde in den loop der reeds verzonkene eeuwen;
Ten allen tijde niet de moed der Waterleeuwen;
De Ruiter uwe schaâuw leeft reeds voor de eeuwigheid!
Gij wrochttet u een zuil van wijsheid en beleid;
Mijn pen is veel te zwak om uwen lof te schrijven.
Uw onversaagde moed deed menig vloot verdrijven,
Daar gij tot redding van het dierbaar Nederland
Op Chattam, s' Britten vloot, verjaagd hebt en verbrand.
Menschlievend van gemoed, hardnekkig in het strijden,
Blijft steeds het Neêrlands hart u gul het offer wijden
Van dankbaarheid en roem, van aanzien, eer en deugd,
Daar, om uw heldendaân zich 't nageslacht verheugt:
Moest gij voor Sijrakuus' tot aller smarten sneven,
Vergeten wordt gij nooit, zoo lang één Bat blijft leven!

ô Groote *Tromp*, *de Wit*, *van Amstel*, *Wassenaar!*
Voor u ontsteek ik ook een offer op 't altaar.
Ziet men u mede niet in s'Lands kronijken pralen,
Heemskerken bij u staan, met dapperen *van Galen?*
ô *Evertse* en *van Nes! Piet Hein*, in daden groot,
Gij! gij verwont met roem Kastieljes zilvervloot.

Ja!

Ja! tot het laatste stof van Neêrland zij gezonken,
Zoo blijv' steeds op dat stof die heldennamen pronken;
Ja! in ons dankbaar hart, blijft gij gegriffeld staan,
Daar s' vreemdelingen staat op u kan gadeslaan.

Dan ook in deze, onze eeuw, ziet men nog helden leven,
Wier dapperheid door deugd grootmoedig is omgeven!
Wij hebben *Buyskens* nog in 't moedig Nederland
En *Wolterbeek* en *Nooy* aan 't Aziatisch strand.
U *Stoute* moest men daar voor 's vijands lood zien bukken;
De dood deed u te vroeg aan 't vaderland ontrukken.
Dan eenmaal zeker nog herbloeit de zeevaardij,
En krijgt ook Neêrland weêr de waterheerschappij.

Mijn perk laat geenszins toe, hier Nederlands bedrijven;
Met al derzelver schoon en sieraad te beschrijven;
Want, vlugger pennestreek dan mijne wordt verwacht,
Te zingen heldendeugd van Neêrlands voorgeslacht.
Grootmoedigheid van ziel, standvastig zijn in lijden,
Behield het Neêrlandsch hart in de verleden tijden:

Dan, 't geeft ook nog niet toe, wordt Neêrland aangerand;
Zoo staan er helden klaar tot redding van het land,
Dat bij het schoon verbond voor vijf jaar is gebleken,
Om niet van vroeger eeuw of heldendâan te spreken.

Gij hebt, ô dierbre prins! een pijler u gewrocht:
De vrijheid van het land zelfs door uw bloed gekocht,
Gij hebt gelijk een held met fieren moed gestreden,
En felle smart voor uw getrouwe volk geleden.
Uw moed bezielde 't heer, de goede zaak verwon,
En men zag zich ontrukt aan een' *Napoleon*,
Die, thans te Sint Heleen een leven lijdt vol wroeging;
Want nooit kan bij hem zijn, de ware vergenoeging.
Hij moorde en roofde 't al en doelde slechts op buit;
Dan s' Kroonprins dapperheid heeft zijne magt gestuit.
Zoo min de moed verzwakt, zoo min verslappen kunsten.

Deez' vorderen geenen lof, noch onverdiende gunsten;
De werken van vernuft, van wetenschap en smaak
Verstrekken tot bewijs, hoe men in Neêrland waak',

Om

Om letterkunst en dicht, door hare held're klanken,
Rondom verspreid te zien. Wien kan men hier voor danken
Dan *Koster* u alleen? Gij, die aan Sparens stad,
De drukkunst uitvondt, ô! hoe groot en dier'bren schat
Schonkt gij daardoor den mensch, dien leerlust kan bekoren,
Wat had men zonder u en kunst en smaak verloren?
Ja! zonder letterdruk, lag menig schrift in de asch,
En wist men thans geenszins, wat eens ons Neêrland was.
Laurens! uw beeldtenis uit s'aardrijks merg gehouwen,
Kan men niet zonder drift voor wetenschap beschouwen;
Zoo lang de laatste steen, in Haarlems stad zal staan,
Zal men ook uwe plaats, met eerbied gadeslaan.

Ik weet dat hooger klank de Dichtkunst moet bezingen,
Dan wel de mijne zij; dan, 'k kan mij niet bedwingen;
Als ik aan *Vondel* denk; zou ik dan rustig zijn?
Neen! hij die leeren wil, bemint den zonneschijn,
Van 's dichtren god Apol, die stofjes doet ontdekken
En vezeltjes, ja niets kan men zijn oog onttrekken.

O *Vondel!* dichtren vorst, hoe klemvol, met wat vuur,
Paart gij niet door uw dicht de ziel van vrouw natuur!
Nu heft gij minklagt aan, en dan weêr heldenzangen,
Die gij door treurlied en door liermaat doet vervangen.
Hoe pronkt na jaren nog „ Een *Vondel* met zijn rol."
Dan 't was genoeg gezegd, „ Apelles trof Apol,"
Hoe wijd is niet het veld door dichteren betreden
Zoo wel in Neêrlands vlek, als in zijn groote steden.

Hoogvliet uw Abraham geput uit Godes wet,
Uwe welluidendheid die harten open zet,
Deez' toont den waren geest van uwe kostb're werken.

Ook David, u bezong de kundige *van Merken!*
En hij die eenmaal zaaide en maaide s'aardrijks schoot,
Werd naderhand Poëet, o goddelijke *Poot!*

U, *Cats* en *Langendyk* en *Hooft*, zou ik niet noemen,
'k Ontsteek mijn' offervuur en vlecht erkent'nis-bloemen

Voor

Voor u die door uw werk mijn leerlust-brein verlicht;
(De dankbaarheid is de eerste en vaderlandsche pligt,)
En hij die deze ooit durft, of mag of zal verzaken,
Van hem zal men gewis, nooit letteroef'naar maken.
De taal van *Kinker*, *Loots*, van *Tollens* en van *Cras*;
Van *Bosscha*, die een licht in Letterkunde was,
Zou ik die in mijn' zang, met geestdrift niet gedenken;
Ik niet erkent'lijk zijn voor hunne boekgeschenken?
O dierbaar Vaderland! wáár godsdienst zegepraalt,
Daar heeft de groote *Feith*, ook lauweren behaald;
Bevalligheid in stijl doen hem naar waarde kroonen,
Hij schenkt ons raad en hulp, doet onze feilen toonen.

Gij *Nomsz* en *Helmers*, ja! 'k stort tranen bij uw graf,
En sta die voor geen geld noch voor kleinooden af;
Ge ontwikkeldet het eerst in mijne kindsche jaren,
Des leerlust kiem, en deedt die door uw zorg bewaren;
Is 't dan ook niet mijn pligt, 'k uw stof erkent'nis wijd,
Als mij te binnen schiet, mijn gulden jonglingstijd.
Toen ik nog zorgeloos ter schole was gezeten?
Nooit zal 'k uw beider naam, wáár ik ook ben, vergeten:

Ja

Ja Hollands Natie fier, bezongt gij, *Helmers*,·gij!
Wat pracht bezielt uw taal wat zoete melodij!
Zoetvloeijendheid en smaak deedt gij te zamen paren;
Verzeld van geestdrift, vuur, en weêrklank in uw snaren.
Vol van verbeeldingskracht, bezongt gij de oude vlijt,
Van uwen Landgenoot zoo ook zijn nijverheid.

Gij *Goes* deedt uit uw pen den Ystroom sierlijk vloeijen.
Ik wil, o *Bellamy!* uw graf met tranen sproeijen;
U *Willink*, *Rotgans*, *Moens*, *van Winter*, mij zoo waard,
Door uwer aller taal men meerder kennis gaart.
Ja! even als de bij trekt hare voedings-sappen
Uit bloem- en plantgewas, zoo haalt men wetenschappen
Uit boeken van vernuft, en scherpt men zich den geest,
Zoo wel van die nog zijn, als die reeds zijn geweest.

Kon de verledene eeuw op groote dichters pralen!
Men vindt er nog die eer en lauweren behalen.
Hoe vindingvol en wijs, hoe woord- en zinnen-rijk,
Is niet op heden nog, de groote *Bilderdyk!*

Dan

Dan 'k voel mij te gering zijn' hoogen geest te roemen
Men zie zijn Affodill' en ook zijn Winterbloemen.
Wiselius, *s' Gravenweert*, *Vrouw Bilderdijk*, *Klijn*;
Mogt deez' mijn zwakke klank, u welgevallig zijn;
Daar thans mijn Dichtvuur blaakt, zoo wil het mij gehengen
Ik op mijn dank-altaar mijn offer u doe plengen.
Da Costa die sinds kort betrad der dicht'ren baan,
o Mogt ik om uw scheêl den lauwerkrans zien staan.
Mij valt het nooit te beurt me in uwe rij te vinden,
Dan 't hart is ruim voldaan, bij 't welgaan zijner vrinden.

Het vak van Letterkunst en van Geschiedenis;
Ga ik hier stil voorbij; daar het mijn doel niet is
Deez' beider kennis, noch heur gaven te beschrijven;
Voor eene bet're pen en stijl laat ik dit blijven.

Geen Schilderkunst noch ets, op steen of op metaal,
Noch hoe deNeêrlandsch school, trotsch vreemden, eer behaal',
Noch hoe de Beeldhouwkunst versierde 't oude Romen,
En hoe zij te Amsterdam haar' zetel heeft genomen;

Noch

Noch Godshuis, kerk-gebouw dat Neêrlands deugd verspreidt;
Noch Vondelings-gesticht, noch 's Landmans nijverheid,
Noch Zieken-huizen. Ja! noch duizende gebouwen,
Die ga ik meê voorbij; want moest ik 't al beschouwen
Dan had ik ruim van doen te schoeijen groote leest;
Want ik ben veel te zwak, in dichtkunst en in geest.

Zou 'k u, o Rotterdam! in deez' mijn zang vergeten?
Dan zou 'k de bakermat van *Desideer* niet weten,
Wiens werken zijn ten troost van 't Goddelijk verstand;
Daar op uw markt-plaats staat zijn standbeeld grootsch geplant.

Ook Godgeleerdheid pronkt in onze kapitolen;
Het vak van Astrea is niet voor ons verholen,
Ontleed- en Heelkunst toont dat zij ook op haar' tijd;
De hand der hulpe biedt, wanneer het menschdom lijdt.
Boerhaven! ja, uw naam pronkt steeds in kunstnaars zalen;
En vreemden trots kan nooit den lauwer op u halen;
o Neen! zoo lang de zon het firmament verlicht,
Zoo lang het Neêrlandsch volk voldoet aan zijnen pligt;

Zoo

Zoo lang de deugd en trouw hun erfgoed zullen wezen,
Zoo lang blijft ook uw schoon bij 't nageslacht geprezen.

o Zedeschool tot nut van 't menschdom ingewijd,
Alwaar men leert door spel nog deugd in ledigheid!
Wattier deed dáár dikwerf der menschen feilen toonen;
En hare kunde alleen ziet zich met lauweren kroonen.
Gij *Westerman* die u ter dicht'ren reije ziet,
Duld mij als Landgenoot dat 'k u mijn' wierook bied;
Hoe zeer ik mij bevind bij Zuidpools zonnekringen
Wil ik nogtans den lof mijns Landgenoots bezingen,
En 'k denk aan *Kinsberg* die, tot pronk van Nederland,
Door zijn grootmoedigheid de kunsten hield in stand.
Ik val weêmoedig neêr, en bij zijn graf gezeten
Zal 'k *Teyler*, *Nieuwenhuis*, *van Hall* ook niet vergeten;
Daar elk hunner 't hart der braven openzet,
Ja zelfs ook hem beloont die drenkelingen redt.

Dan ook van Neêrlands taal dient nog een woord gesproken
Ik heb mijn offervuur ten dankaltaar ontstoken

En zeg dit oogenblik met zuivre harten-klank,
Aan U o *Siegenbeek*, aan U o *Weiland* dank!
Uw grootsch vernuft blonk uit, door Neêrlands taal te ontleden;
Een nieuwe spelling vond haar' grond op kunst en reden,
En is 't dat de oude stijl het jeugdig oor niet vleit,
Zoo veel te meer gevoelt het uw zoetvloeijendheid.

o Dierbaar Vaderland! ontwrongen 's dwinglands kluister;
Gij komt door *Willem* weêr in uw' alouden luister,
Op onverwrikbre deugd is uw banier geplant,
Uw troon wordt thans geschraagd door Themis regter hand.
Minerva zegeviert, men ziet uw zeevaart bloeijen;
Zoo doet een Nassaus Zoon uw heil en voorspoed groeijen
En 't Neêrlands volk betoont door onverbasterde aard,
Het een oranje telg, is hun tot Koning waard.

Mijn zang heeft u gewis alreeds voor lang verdroten;
Geachte dicht'renschaar en ed'le Landgenooten,
Doch 'k bidde u dat gij mij tot loon schenkt mijner vlijt,
Voor deze kleine proef, slechts *uw toegevendheid.*

VER-

V E R Z E N,

UIT HET HART GEVLOEID,

BIJ HET BESCHOUWEN DER

A F B E E L D S E L S

VAN DE DIERBARE

KONINKLIJKE FAMILIE,

DER NEDERLANDEN.

Rijs, ô Vorst, voltooi den Zegen:

Die ons aanblikt uit uw oog.

Mr. W. BILDERDYK, Holl. Verlossing, IIde deel bladz. 41.

BIJ

HET AFBEELDSEL

VAN

Z. M. DEN *KONING* DER *NEDERLANDEN enz. enz.*

Schoon verr' van 't Vaderland gescheiden,
Blijf 'k u, o Vorst! mijn hulde wijden;
En juich bij *Uwe beeldtenis;*
Ik blijf in u altoos beschouwen,
Des Neêrlands hoop, en goed vertrouwen,
Ja hem, die *Neêrlands Koning* is.

BIJ

HET AFBEELDSEL

VAN

HARE MAJESTEIT

DE *KONINGIN* DER *NEDERLANDEN enz. enz.*

Dit teêr gelaat mag mij thans toonen;
De moeder van de helden Zonen,
    Der *Nederland'ren Koningin*;
Uit hare dierbre wezenstrekken,
Kan men ook duidelijk ontdekken;
    De opregte Nederlands vriendin.

BIJ

HET AFBEELDSEL

VAN

ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID

DEN *KROONPRINS* DER *NEDERLANDEN.*

Ja! hij die dwinglandij verdrukte,
En voor wien de aards-tiran ook bukte,
　　Die vrede schonk aan heel Euroop,
Die moedig streed voor Batavieren,
Doet door zijn beeldtenis versieren,
　　Den Nederlandschen Vriend, *ter Kaap de Goede*
(Hoop.

BIJ

HET AFBEELDSEL

VAN

HARE KEIZERLIJKE MAJESTEIT

DE *KROONPRINSES* DER *NEDERLANDEN.*

Schoon ik aan Afrikaansche zoomen,
Niet hoor 't geruisch van Neêrlands stroomen,
Vergoedt me Apelles dit gemis:
Hij, hij wekte op 't papier het leven,
Kan mij daardoor 't genoegen geven;
Te zien, *Paulownas beeldtenis.*

BIJ

HET AFBEELDSEL

VAN

ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID

WILLEM FREDERIK KAREL.

PRINS DER NEDERLANDEN.

Welkom, ô beeld! aan deze stranden,
Verknocht, door onverbreekbre banden,
Door *Eendragt*, met gevoel beschouwd:
Wees welkom hier! hier in ons midden;
Waar wij den Opperbouwheer bidden,
Dat Hij u tot elks nut behoudt.

BIJ

HET AFBEELDSEL

VAN

HARE KONINKLIJKE HOOGHEID

WILHELMINA FREDERIKA LOUISA MARIANNE.

PRINSES DER NEDERLANDEN.

Des Vorsten trekken, dierbaar wezen,
Zijn op uw jong gelaat te lezen,
Verzeld van uwe Moeders deugd.
Wie zoude niet vol zelf-verblijden!
Het vaderlandsche tuiltje wijden,
Aan 't schittr'end sieraad van de Jeugd?

B IJ

HET AFBEELDSEL

VAN

(Wijlen Z. M. Moeder)

HARE KONINKLIJKE HOOGHEID

FREDERICA SOPHIA WILHELMINA.

Een voorwerp van verhevenheden,
Een kleinood van de goede zeden,
Een edelmoedig, grootsch gemoed;
Eene vorstin van hooge waarde,
Die immer deugd aan Godsdienst paarde,
Ons schilderkunst hier schenken doet.

BIJ

HET AFBEELDSEL

VAN

(Wijlen Z. M. Zuster)

HARE KONINKLIJKE HOOGHEID

FREDERIKA LOUISA WILHELMINA.

Weldadigheid is een der stralen,
Die uit uw ziel komt nederdalen,
En pronken doet uw beeldtenis;
Dáár waar de deugd het hart bepereld,
Voelt men zelfs bij de poel der wereld;
In u nog, Nederlands gemis.

DE

DE

KAAPSTAD,

IN VIER ZANGEN.

Verre van te denken, dat mijn werk volledig is, ben ik overtuigd, van deszelfs onvolmaaktheid en onvolkomenheid . . . .

C. DE KONING, voorv. Levensw. Voorberigt VII.

DE

KAAPSTAD.

EERSTE ZANG.

Alles ademt frisch. De mirre is in den bloei,
De trotsche Populier staat in zijn' vollen groei.
Het prachtig berggevaart' omzoomt deze vallei,
En veilig is de reê in 't nad'rend jaargetij.
De vorscher der natuur, vindt hier ruim bezigheid,
Daar voor het bloote oog zelfs is een drom verspreid,
Van allerlei gewas, (hoe pronkt hier 't godd'lijk werk.)
Van voog'len zonder tal in 't ruime hemelzwerk.
De tijger, leeuw en vos, de wolf, het pantherdier,
De zebra, de elefant, deez' allen vindt gij hier.
De laatste (wild genoeg) schaft ons het elpenbeen,
Zoo wit als fijn albast, veel harder nog dan steen.

Een

Een overvloed van ooft. Een keur van druiven nat,
Vult hier in dit saizoen, het ledig zijnde vat.
Groot is het schapenras naar zijn' gewonen aard,
En de bijzonderheid, bestaat slechts in den staart,
Een staart die, naar men zegt, en wel niet zonder grond,
Een zwaarte heeft van acht, van tien of twaelf pond.
Het paard is wonder snel, uit Engelsch ras geteeld,
En schooner dan gij u, wel immer hadt verbeeld,
Het dient slechts voor den staat; want op een' verren togt
Dan wordt een ossen-span, als beter uitgezocht.

De wegen zijn niet vlak, maar 't is slechts berg en dal,
Ja, hier bewondert men den Schepper van 't heelal,
Hij die de wereld, en het scheps'len heer eens schiep.

Op and're plaatsen weêr, zijn de afgronden zoo diep,
Dat men daar niet dan slechts, met eerbied naar kan zien
En roepen moet: „ *Natuur! al wat gij aan kunt biên*,
„ *Is wondervol, en toont die groote godheid aan*,
„ *Die u door zijne magt en wille deed bestaan*,

„ *Ja!*

„ *Ja! waar het oog zich wendt, 't is al bespiegeling,*
„ *En draagt alom het merk der dierbre zegening*
„ *Die de alvoorzienigheid eens aan den sterv'ling gaf,*
„ En die zij onderhoudt, — tot aan het stille graf.

Dan wat de stad betreft, deez' ligt aan eene kreek,
Door bergen als omzoomd, in een zeer fraaije streek:
In haren omtrek zijn de wandelwegen schoon,
Natuur spreidt hier en kunst en weelde grootsch ten toon.
Daar voorts naar welken hoek, men ook zijn oogen slaat;
Een waterpomp ontmoet, het zij aan gracht of straat.
Die helder vocht bevat, zoo wit als kristallijn;
En zoo gezond als goed, zelfs dient tot medicijn.

Bij de intreê van de stad, ontdekt men 't oud kasteel;
Door bolwerken verschanst en fraai in zijn geheel.
Twee leeuwen pronken nog van Nederlandsehen tijd,
Terwijl een bruggenpaar u door zijn' poorten leidt;
't Was *Riebeek* die het eerst hier zijnen zetel had,
Veel onderging sinds toen, deez' Kaapsche uithoeksstad.

Het binnenst was voorheen de plaats van Indisch raad
Alwaar beraadslaagd werd het heil van volk en Staat,
Thans dient het tot gebruik voor 's Britten Legermagt,
Terwijl het Hoofdkwartier er houdt de daagsche wacht;
Geschut of Oorlogstuig wordt ook alhier bewaard,
En kogels stapels wijs, men tevens er vergaârt.

Een eind van de achterbrug is eene waag gesticht:
Tot zorging van de trouw — en ook van goed gewigt.
De markt-plaats die hier is, wordt in den ochtendstond;
Zeer sterk bezocht, en wel door menschen, die in 't rond
Woonachtig en ook mede handeldrijvend zijn;
Ze is de aankomstplaats van vruchten, koren en van wijn

Heeft men de waag bezien en wandelt men wat voort;
Dan vindt me een groote plaats, die wandellust bekoort;
Omringd van dubble rij, van nog zeer jong plantsoen
En naar de soort des booms ten meestentijde groen;
't Is een' vierkante plaats, zeer fraai en wonder groot,
En bij het schoone weêr, van wand'laars niet ontbloot.

't Is

'T Is dáár waar drie maal daags de schelle schuiftrompet,
Gepaard aan fluit en trom, haar' toonen openzet;
Aan 't zuiden van deez' plaats werd nu een jaar geleên,
Door 's kaapschen Gouverneur gelegd den eerste steen,
Al van een handel-huis, dat kooplièn groot en klein;
Van ongemeen veel nut en ook van dienst kan zijn;
Te meer daar thans herleeft de nutte zeevaardij,
En s' Britten Vorst weêr schonk deez' gulden haven vrij;

Den dag waarop die steen met staatsie werd gelegd;
Van dezen zij weldra u ook een woord gezegd.

DE

KAAPSTAD.

TWEEDE ZANG.

Juist op het middag uur begon de plegtigheid,
En alle soort van volk was hier en daar verspreid;
Een militaire magt hield toen de wacht er voor,
En werd gekommandeerd door eenen groot-majoor;
De huizen staande op de heeren- of keizersgracht,
Die uitzien op dat plein, (om 't schoon gezigt geacht,)
Waren als opgepropt van menschen groot en kleen,
Kortom, het was een feest, gevierd door 't algemeen.
Ja zelfs plat en dak, zoo de Courant vermeldt,
Dat in geen jaarboek of kronijk ooit staat gesteld,
Men immer op wat feest of hoegenaamden dag,
Zoo veel aanschouwers zaam, als men te dier tijd zag.

Een

Een' tweevoudige kring beslaat een deel van 't plein.
De binnenste is voor hen, die Inteek'naren zijn,
Zoo ook voor Gouverneur, voor Raden en Fiscaal,
Voor hoofden Militair en grooten altemaal.
De tweede kring bepaald voor hen die wel gekleed:
En dus fatsoenlijk is, of het ten minste heet.

Het is één uur precies de vreugde vangt nu aan;
Men blaast op de trompet en hoort den tamboer slaan.
De Gouverneur komt aan met zijn gevolg er bij,
(En jammer dat 't belet alleen de regen zij).
Zijne Excellentie wordt nu met eerbiedigheid,
In eene tent door 't hoofd van 't Comité geleid,
Alwaar men hem doet zien het plan van het gebouw,
Waarvan men op dien dag, den steen dra leggen zou.
Zoo ook de Inscriptie-plaat, bewerkt door Wahlstrand's hand;
(Een man van fijn vernuft, en uitgebreid verstand)
Waarop in 't Engelsch stond voor den nakomeling,
De naam des Gouverneurs en van Justitie kring,
Van Secretaris en van den Burger-Senaat,
Van Landdrost, President, van de edelen kaapschen Raad,

 Van

Van Kooplièn op wier last 't gebouw ook was gesticht;
En van hem die het werk tot dus verr' had verrigt,
Ook werd in deze tent voor hem ten toon gesteld,
Juist vier en dertig stuks van Britsch en Hollandsch geld,
Zoo zilver als goud, ja ook van koper meê;
Bestier, en dag, en tijd, toont hier 's graveerders sneê.

Nu treedt men uit de tent, marscheert 't gebouw in 't rond;
Verzeld door de muzijk over zijn' platten grond,
En wordt *Brittania's Rule* met sierlijkheid gespeeld,
Welks toonen door hun fraai, 't gehoor van ieder streelt;

Bij den teruggekeer aan den Noord-oosten hoek;
Wordt door het Comité en leden het verzoek,
Den Gouverneur gedaan, en troffel, waterpas,
En schietlood, hamer, dat elk op een schenkblad was
Denzelven aangeboôn, terwijl de zilv'ren plaat,
Hier boven reeds vermeld, waarop de Inscriptie staat,
Vast neêrzakt, wordt gevoegd en als gewoon altijd,
Bij dergelijk geval of zulke plegtigheid.

Nu

Nu wordt Hem die het al in zijnen glans gebiedt,
Hem die en mensch en dier, van kruiden plant voorziet
Gesmeekt, dat zijne goede en zijn' alwijze hand
Behoede en ook bestier' de volkren van dit Land:
Welsprekendheid aan klem en indruk zaam gepaard,
Bidt dat het heidendom, aan deze zij der aard,
Verlicht word'; en dat hier, door Godes gunst bestraald
De godsdienst, aan deez' pool ook immer zegepraalt.

Dra kondigt het geschut, geplaatst op het kasteel,
Door zijn' gebulder 't eind van het ceremonieel,
„ *God save the king*" dat schoon en heilig jubellied
Weêrgalmt nu op het plein, hetwelk men vol volks ziet;
Vijf tenten zaam gevoegd, waarin een goed festijn,
Gebraad, gebak na keur, en overvloed van wijn
Van allerhande soort, versieren voorts den disch,
Die door een vrouwenrij ook wel bezeten is.
De tenten, fraai versierd met allerhande bloem-
En kruid- en plant-gewas, doen hier den schikker roem.
Zijne Excellentie zelfs, vindt smaak in dit taf'reel,
Waar onschuld en vermaak genieten 't grootste deel,

Terwijl het runder-vleesch gaat door zijn ed'le hand,
Heft nu de bende aan met kracht: *Roast Beef of England*(*).
De geestdrift die er heerscht en gaande wordt gemaakt
Wordt door het hart gevoeld, maar door de pen verzaakt;
Ik voor mij ben te zwak van hersens en van geest
Te schrijven 't waar gevoel, van dit zoo plegtig feest.

Tot hier toe dus, — tot 'k weêr, de veder heb gevat,
Ja dan u meêgedeeld, het verdre schoon der stad,
En is 't dat ge u verdriet, want lezen duurt wat lang,
Sluit dan het boek maar digt; — doch ik vervolg mijn' zang.

DE

(*) Kaapsche Courant, September 1819.

DE

KAAPSTAD.

DERDE ZANG.

Gelijk de zoete slaap na de arrebeid verkwikt,
Zoo gaat het den schrijver ook als hij zijn werk schikt,
En is het dat deez' rust zijn ziel herstellen doet,
Dan hervangt hij zijn werk ook met een' nieuwen moed.
Ter oosthoek van die plaats genaamd: Paradeplein
Staat een gesticht voor hen, die wederspannig zijn.
Daarbij ligt ook een werf gelegen aan het strand;
Het haven post-kantoor vindt men ook bij deez' kant.
Zoodra is niet een schip gekomen op de ree,
Of men deelt u er 't nieuws van and're landen meê.
Iets verder van die plaats, ligt 't hoofd van 't kaapsche strand
Waar goedren, koopmanschap en ook het zeevolk landt.

Waar digt bij nu sinds kort de grond ook is gelegd
Tot eene vleeschhal (zoo, als men ten minste zegt,)
En nader bij de stad, staat eene batterij.
Voorts komt daar ook ter markt en zet hier voordeel bij,
De brasem, snoek en kreeft, galjoen en zilver-visch
En duizend and'ren meer, tot sieraad van den disch.

Gaat men de stad nu door, men vindt des landmans vlijt;
Daar in den uchtendstond de boer ter markte rijdt
Met zijnen wagen, kar, gepropt zoo veel hij kan:
Een hottentot of slaaf loopt vóór deszelfs gespan,
Bestaande in ossen-paar van zeven, zes of vijf,
Zoo brengt de Landman aan, tot stedelings gerijf
Zijn boter, vruchten, garst, en vederen en vet,
En pluimvee, koren, wijn, en waar men smaak na zet.

Het plein voorts, waar 't al woelt, vol leven en gedruisch
Pronkt met een groot gebouw, genaamd: komedie-huis,
Wat verder in de stad, is 't waar de Magistraat
Houdt zijn kantoor, bekend met die van Burgerraad

Bij

Bij ons Stadhuis genoemd, 't is daar waar men 's lands last,
Kommandogeld betaalt. — en op stads zaken past,
Waar men de pacht bedingt van sterken drank en wijn.
De markt nu wordt genaamd: het kaapsche groenteplein.

Een oefningshuis praalt ook, te midden van de stad,
Waarin aan 't heidendom, de heil'ge bijbelschat
Door leeraars, duidelijk met ijver wordt verklaard;
Een Zendelings maatschappij, het Christendom zoo waard,
Heeft hier haar zetel ook, sinds langen tijd gevest.
Een bijbel-kring doet ook alhier haar opper-best
Om de Evangelie-leer te spreiden overal,
De troost van 't scheps'len heer van 't heele wereld-dal.

Hij, die aan Luther of Calvin is toegedaan,
Kan hier naar pligt en eisch, in godes-tempel gaan.

Calvinus kerk is groot, met orgel fraai en net;
Verscheiden graven zijn hier prachtig ingezet,

Om-

Omhangen met festoen, de degen hangt er bij,
't Gestoelte voor den raad, vindt men aan gene zij.

Der Lutheranen kerk, sinds kort weêr opgehaald,
En die met klokkenspel en ook met toren praalt,
Werd nu onlangs geleên, van gronden af herbouwd,
Waardoor des sticht'ren naam zich ook onsterf'lijk houdt.
Verlichting van den Brit, draagt hier ook 't godd'lijk merk
En duldt door regt gesteund de katholijke kerk.
De boekerij bestaat in eene groote zaal;
Waarin men boeken vindt in onderscheiden taal;
Voorts aan deez' uithoek men ook nog een Weeshuis vindt
Tot woonplaats van het arm en hulpbehoevend kind:
Vlak bij de Calvins kerk stond eertijds een gesticht,
Die *Logie* was genaamd, voor slaven ingerigt;
Deez' onderging nu meê haar' wisselvalligheid,
En werd tot nut des volks tot s'lands kantoor herleid;
't Is hier waar Astrea haar vaste zitplaats houdt,
De zaal haar toegewijd is luchtig, net gebouwd,
Van kagchel-plaats voorzien, met een ruim voorportaal;
Ter zijde is 't kantoor van Landdrost en Fiskaal.

Nu

Nu volgt de Wisselbank, Beleenbank op een rij,
Daar de andre zijde u brengt op de Secretarij,
Het brieven post-kantoor treft men hier mede aan,
En als gij nu den trap, maar even op wilt gaan,
Daar is de Drukkerij in een' zeer goeden stand;
Het Koepok-Instituut tot nut van volk en land.
En bij den andren trap, daar is 't kantoor van smart;
Ik meen van het bestier van boedels die verward
Of zoo wat aan den hol- of bolder zijn geraakt;
't Is dáár, waarvoor 't belang des volks, trouw wordt gewaakt
En waar men ligt in komt, door 't mis-spoor dat men nam,
Ja, zelfs zoo onverwachts als 't paard te Troije kwam.

Justitiekamer voorts, waar stukken van 't geregt
Geschreven worden, en ter boekerij gelegd.
Der weezen kamer meê vindt men hier bij de hand,
De rekenkamer, houdt door cijfren zich in stand;
De zegels worden hier verkocht tot elks beheer,
Daar men aan de andren kant de slaven registreer'.

Nu

Nu eens het over-front van dit gesticht beschouwd,
Hier zijn ook weêr vertrek en plaatsen fraai gebouwd,
De kamer van Appél, onttrekt zich 't oog ook niet,
't Is dáár waar men het regt en vonnissen herziet:
Voorts nog het appartement van eerste onderzoek;
Van den Justitie-raad, is in dèn andren hoek,
En als men deze dan, zoo wat schuins over steekt,
Vindt men 't vertrek wáár men zijne Excellentie spreekt.
Omlaag is nog 't kantoor van inkomst, tiende zaal,
En voorts de kas van den Ontvanger-Generaal,
Ook boven is 't kantoor van Veld en Landerij,
'k Vergat die straks, maar wie is van vergeten vrij?

DE

DE

KAAPSTAD.

VIERDE ZANG.

Reeds langer dan ik dacht, had ik mij ginds bepaald;
Nu ingestapt het hek, dat hier met staatsie praalt.
Hier treedt men in een laan met boomen fraai beplant,
Des gouverneurs gebouw staat aan de linkerhand.
Het was de Compagnie of Neêrlands Maatschappij,
Die hier sinds eeuwen reeds, voor elk der burgerij
Deez' tuin had opgerigt, met dreef en kronkelpaan;
Ook stond daar te dier tijd, een zeer schoone kolf-baan.
De wandelaar smaakt hier in 't lommerrijke groen;
't Genot des zomers, die den winter doet vergoên.
Gelijk gezondheid ons, des te aangenamer zij
Als men niet meer behoeft, na krankte, artsenij.

Ook

Ook groeit in dezen tuin voor 's Landvoogds eigen disch,
De groente die omringd van mirre boomen is.
Hier vindt ge aan elks kant ook ruime banken klaar,
Tot nut en tot gemak des moeden wandelaar.
In 't midden dezes tuins, is ook een deur gemaakt,
Waar men tot d'eendragts kring van broederen geraakt;
En verder nog vindt gij, aan 't einde dezer laan
(Waarom gij wederom door een fraai hek moet gaan.)
Een groote diergaarde, waarin een tijger is;
Met groot gevaar gehaald uit Bengaals wildernis.
Vier leeuwen, en een wolf, een jakhals zijn ook daar;
Van d'Afrikaansche struis, vindt gij er mede een paar.
Die vogel om zijn' loop, genoeg bij elk bekend,
Daar men het ei er van, naar andere landen zendt.
De schildpad, berg-eend en gans zoo wonder schoon;
Zijn voor 't nieuwsgierig oog ook mede hier ten toon.
Een vijver pronkt hier, als een' groote waterplas,
En diept door zijnen val, het midden van het gras,
Dit nu genoeg bezien, pronkt nog ter wederzij,
De Nederlandsche leeuw, als 't beeld der maatschappij.
Nu heb 'k de stad beschouwd, ten minste aan deez' kant;
Begeven wij ons nu, door haar heên, naar het strand.

Hier

Hier valt ons oog het eerst op 't sombere kerkhof;
Waar s' menschen ligchaam rust, in nietig asch en stof,
'tIs dáár, waar rang noch eer, noch pracht noch aanzien geldt,
Zoo dra de seis des doods, ons slechts heeft neêrgeveld.

Wat verder voortgegaan, staat hier weêr een gesticht,
Dat door weldadigheid, sinds kort is opgerigt;
Het is een ziekenhuis, waarin de kranke als gast
Geheeld wordt en gelaafd, gedrenkt en opgepast.
Ook staat een Apotheek, met smaak gebouwd er bij;
Alwaar men straks bereid de heilzame artsenij.

Gij ziet aan d'andere zij, de akelige plaats,
Waar men op regt'ren last, bestraft het doen des kwaads,
't Is dáár, waar elk het loon van euveldaân ontvangt,
En men den moordenaar ter kaak of galge hangt.

Den heuvel op vindt gij aldaar een kerkhof weêr;
Ten dienst van die belijdt, de Mohametsche leer,

En deez' weêr afgegaan, vindt gij langs 't heele strand;
Vier schansen die des noods met krijgsvolk zijn bemand,
Genaamd schans Amsterdam, Moulo en Estafon,
Drie ankers Batterij, voorzien van goed kanon.
't Is aan de andere zij, waar tuinen wonder net,
Den Koopman en den Raad, gedachte en zin verzet;
Wanneer hij van 't kantoor of raadzaal is getreên,
Dan loopt of rijdt hij daar, tot zijne uitspanning heên:
Hier is ook eene baan, waarop voor grof zwaar geld,
Het paard zoo schiehtig loopt, als of een vogel snelt;
't Is hier wie 't hardste draaft, ook zeker en gewis,
De winner en van geld en van den beker is.
't Gezigt is aangenaam, langs gansehe Tafel-reê;
De weg is hier beplant met rijen aloë.
Het kruid- en plant-gewas van allerleijen aard
Versieren hem ook meê; om zoo veel schoon vermaard.

Natuur heeft hier de klip, met smaak ten toon gespreid;
En tussehen haar vindt ook de visscher bezigheid.
De visch door kreeft gelokt, is fraai en kleuren-rijk;
In smaak aan Hollandsch baars, ook niet zeer ongelijk.

Nu

Nu staat mij nog te zien, der bergen opperkruin;
Die vol van bloemen is gelijk een plantentuin.
Te schetsen al het geen, men oppervlakkig ziet,
Thans lijdt het mijn bestek, mijn tijd ook geenszins niet.
Slechts dit haal ik nog aan, dat Leeuwen-kop en staart,
Als ook de Tafelberg, om zijne kruin vermaard.
Der moeite waardig zijn te schouwen zoo het hoort,
Daar het tafreel des bergs, aan elk een wis bekoort.

't Is op den Leeuwen-staart, alwaar een seinpaal staat;
Die door een bol u toont, het schip dat komt of gaat;
Door 't zwaaijen van de vlag, die men soms boven steekt;
Is 't eveneens, als of er iemand met u spreekt;
Het teeken dat men maakt, wijst u ook tevens aan;
Of 't schip uit 't Oosten komt, of 't Noord is uitgegaan;
Tot dus verr' dan de stad, beschouwd met alle vlijt;
Ontvangt gij s' bergen stand, op eenen anderen tijd.

DE

DE
BUIKVERZORGING
OF
DE LANDBEWONER AAN TAFEL.

NAAR HET FRANSCH:

LA GASTRONOMIE.

Relaxatio non eloquentia est.

DE

BUIKVERZORGING

OF

DE LANDBEWONER AAN TAFEL.

EERSTE ZANG.

Geenzins door ijverzucht, tot dichters zang gedreven;
Die door welsprekendheid de bloem doet voedsel geven,
Zijn uitgezochte stof, al meer en meer waardeert,
Schoon met een holle maag, der godenspraak trotseert;
Hoe zeer de eene *Virgijl*, met geestdrift aan blijft staren
En veld of berg bezingt, door zijne schelle snaren;
Of dat een ander ons in 't schaakspel onderwijst,
Dit alles is mij vreemd, mijn zang een gastmaal prijst.
Ik heb een ander plan, en wil voor alle dingen
Hem die aan 't eten zit, op mijne lier bezingen.
'k Ontvouw, o vriendental! 't geheim van d'etensdisch,
Waar men bij 't nageregt, zeer dikwijls vrolijk is.

Dáár waar in zachte taal de vriendschap is te vinden. . . .
En waar men harten ziet, door dartelheên, zich binden.

Hoort mijne lessen steeds; met al uw aandacht aan,
Gij! voedsterlingen, gij! die eens ten disch wilt gaan;
Gij! die tot heden toe onkundig aan mijn wetten,
En zonder smaak bezield, uw spijs ten disch deedt zetten.

Die te gewoner tijd, aan tafel u begeeft;
En smaak in spijzen hebt, schoon zonder kookkunst leeft,

Moet ik der fab'len god, in mijne verzen eeren;
Moet ik in mijnen zang, dien god ook dan waarderen!
Ja! dan, als mijne snaar, een gastmaal toebereid,
Die aan geen *Hengsten bron*, noch *Muzen* is gewijd.
Ik bid U! *Comus* kom, wil om mijn toonen waken,
En lach mij vriend'lijk toe, met uw gezwollen kaken,
Geef mijnen dicht-geest vuur, opdat mijn zang bevall',
Opdat hij waardig zij, de achting van het heelal;

Ik

Ik wil, door dicht'ren hulp, door Muzen steun gedreven,
U een beschrijving thans van de ed'le keuken geven.

'k Ga ongemerkt voorbij, den allereersten tijd,
Wanneer de mensch in 't veld, zijn spijs heeft toebereid
Toen hij 't azuur gewelf, ter woning had verkregen;
Zijn tafel immer klaar, daarvan zij ook gezwegen.

Onnutte beuzeltaal, komt hier geenszins te pas,
Ik zing het geen thans is, en niet wat eertijds was,
De taal der Dicht'ren rei, wil ik hier niet herhalen,
Maar *Hesiodus* eeuw, zal ik het eerste malen,
Hij, die met deez' poëet, te dier tijd heeft geleefd,
Die kikvorsch, fabelleer en Trooij' bezongen heeft.
De keuken te dier tijd, verwaarloosd en vernederd,
Was niet door vleijerij, als hedendaags verteederd.
De spijzen waren toen, door geene kunst bereid,
En voedsel-lust alleen, bepaalde d'etens-tijd.

Homerus door wiens zang, wij onzen geest verrijken,
Leert hoe men 't heldendrom, in 't eereveld zag prijken.
Deez' dappere krijgsliên, die, door allen tijd geroemd
Om hun beleid en moed, zijn nog bij ons genoemd;
Zij die het Griekenland bestierden naar hunn' zinnen;
Zeg, zouden deze wel, de kreeſten soep beminnen?

Wie weet niet dat ook zelfs op vorsten disch voorheen
Geen spijs was dan slechts één, gebruikt door 't algemeen:
Geen uitgezochte spijs, kon *Patroclus* behagen;
Ten disch van *Peleus* zoon, zag men niets vreemds opdragen;
En toen men overwon, den Illiaanschen stam;
Versierde men den disch, slechts met een' hinde en lam:
Ja! toen *Eumeus* zijn' disch, om *Ulys* komst deed pronken,
Zoo waren 't zwijnen, die zelfs naar den rook nog stonken.
En 't was *Telamons* zoon, die op zijn gastmaal fier,
Zijn tafel sierde met een' versch gekookten stier....

Uit honig, melk en ooft, moest elk zijn voordeel trekken;
En aan het Grieksche volk, tot levensvoedsel strekken,

Ja!

Ja! 't was in 't Oostersch land, dat men op nieuwe wijs,
De al eerste proeven zag, van toebereide spijs.

In Azië kon men, dus bij het middagmalen,
Naar 't ingevoerd gebruik met beter' smaak onthalen;
Het spek alstoen gebruikt, zoo ook 't getrokken nat;
Bewezen ons den smaak, dien de Oosterling bezat.

Intusschen was de Pers in Griekenland gekomen,
De kookkunst vastgesteld, de weelde toegenomen,
In 't Lacedemonsch rijk, waarop na weinig tijd,
Men mede al in dat land, de spijzen zag bereid.

Een oude Raad, geteeld uit *Heraclides* neven,
Dorst wel een nieuw gebit aan grage magen geven,
En elk bragt in het veld, zijn eigen etens-deel;
Zijn' eigen wijn en soep, zijn vijgen, kaas en meel.

Die

Die raad, bestierde 't maal, en gaf ook tafel-wetten,
En 't was een straf, als men, zich aan zijn diseh moest zetten;
Zoo *Murçins* getuigd, was ook zijn smaak niet fijn;
Bestaande sleehts zijn kost, uit zwijnsvleesch met azijn;
Dat sap genaamd *Bruta*.... gelijk we in 't Griekseh hem lezen;
Was door elken Spartaan, in hooge maat geprezen,
Men zegt: dat eens een vorst, die gulzig was van aard;
Eens proeven wou deez' drank, in 't algemeen vermaard.
Ja! met dat zwarte sap, deed hij zijn' diseh versieren,
Om daardoor zijnen lust, den teugel bot te vieren,
Hij nam het zwarte voeht, maar even in den mond,
Of zijgt gansch ademloos op den albasten grond,
En roept gansch toornig uit, verzeld van vloek en smaden;
Heeft mij mijn sehelmsehe kok zoo schandelijk verraden!
De kok, die heel bevreesd zijn meesters aanblik ziet,
Roept met verbazing uit, „ *de drank die deugt ook niet*,
„*'k Vergat een zaak, o Vorst! daar nog slechts bij te zetten.*"
„ De Vorst zegt: „ „ *kunt gij dan niet beter daar op letten.*"
De kok is zeer ontsteld, en roept „ *hier komt te pas*,
„ *Slechts de oefening en soms het bad van Eurotas.*"

Athe-

Athene lang beroemd om zijne zegepralen,
Wilde ook in de edele kunst van 't koken eer behalen,
En men verzuimde niets, te scherpen het verstand,
Tot betering van spijs, in het Atheensche land:
Door veler fijn vernuft, wist men 't zoo ver te drijven;
De scheikunst, bij de kunst, van 't koken in te lijven,
En ook een vriendental van vele nieuwigheên;
Wekte den eetlust op, aan ieder van 't gemeen,
Ja, 't geen en boom en aard, de menschen voort wou brengen,
Wist men door kunst gepaard, onder elkaâr te mengen,
Zoo dat wat tot dier tijd, aan elk was onbekend,
Men door het hoofd des volks, 't gemeen zag ingeprent.

Ook over deze stof, zijn boeken vol geschreven,
Hoe men het vleesch bereidt, den smaak aan visch kan geven,
Aan groenten, meel en ooft, ook hoe men stoven kan,
Mitoecus, *Actides*, zijn daar de schrijvers van;
Ook *Thasos Hegemon*, en *Timbres* van Mijcene,
Ja; over deze stof, schreef ook nog *Philoxene*,
En *Archestratus* die een kok en dichter was,
Met lauweren bekroond, beweende men zijn asch;

Hij

Hij die den disch bezong, zoo ook de kunst van 't koken;
Heeft hem der dicht'ren prijs, wel immermeer ontbroken,
Neen! doch zoo men mij slechts ook mijne feilen toont;
Dan word ik voor mijn' zang, ook ruim genoeg beloond.

't Was ook door mengkunst, dat men voordeel konde trekken;
Orego en komijn deên etenslust verwekken,
Het koren en de tijm in vreemden smaak gehuld,
Het lam, het hoen en gans, met kruid of deeg gevuld;
Leo bereidde straks op velerlei manieren,
De visch en oestersoort, gevangen in rivieren;
De haring, aal en steur, die men ter zee nog ving;
Verkregen op hunn' beurt, ook meen'ge wisseling.

De sappen uit het vleesch, door doeken heên gezegen;
En saus bij ons genoemd, van deze zij gezwegen;
De geest vond nieuwen smaak.—Daar voorts (zoo als men zegt,)
Door *Thearion* de grond der taarten is gelegd.

Hij

Hij die door zijne hand het deeg zoo wist te kneden,
Dat men oblie en struif, fluks zag te voorschijn treden;
't Cappadociers geheim, ontdekte hij straks elk
Te maken een gebak, zoo wit als zuiv're melk,
Gemengd met honig, dien het Grieksche volk waardeerde;
En dien de Hijmes berg, den burger vereerde,
Die honig dien de bij wel zoekt, maar niet meer vindt;
Is thans veracht door Floor, door Clio niet bemind.

De lekkernij, de smaak en de bevalligheden,
Zag men te Griekenland, altoos ten dissche treden;
Tot president benoemd, stelden zij wetten in;
Waar mede 't Gastmaal dan ook straks nam een begin.
Die wetten meesttijds zacht, deed men niet wederstreven;
Maar volgde ze immer strikt, als billijk was, gegeven.
Zij regelden den drank; zoo ook de etens-straf;
Die slecht of weinig dronk, moest van de tafel af. —
Aan welke soms de deugd, soms de ondeugd was gezeten;
Die elk met grage maag, zeer gretig zaten te eten.

Wie

Wie spreekt ooit van den Griek, en zwijgt van den Romein?
Die meesttijds meester was, van gastmaal of festijn;
Hij die veel volkeren, aan hem ook cijnsbaar maakte,
Waardoor hij t'eenemaal, de tafel-wet verzaakte;
Geen landman meer tot hoofd van het gemeen verkoor;

Men gaf aan *Numas* wil van sinds af geen gehoor:
En hij die door 't fortuin met schatten was omgeven,
Zag men in wellust, en ook zeer verkwistend leven.
Ja! in 't Tarquinsche rijk, hoezeer het was ontroerd,
Werd niettemin alstoen, de kookkunst ingevoerd.

Bij Romes radental, wien we achting waardig keuren;
Zal ieder *Lucullus* .... als magtig held bespeuren,
Doordrongen van gevoel, zoo buig ik mijne knien;
Zoo eer ik zijnen smaak, dat hij met regt verdien';
Ik merk niet in hem, den winnaar van Tygrana,
Maar wel den gulzigaard, ter eetzaal van *Diana;*
Vergeefs verwon hij eens, *Mithridaat*, *Amilcar*
En zag hij Azie's Vorst, gebonden voor zijn kar.

Men

Men hoort als legerhoofd ('t is waar) hem zelden noemen;
Maar 't is te meer zijn disch die ieder een moet roemen;
Pompeus, *Cicero*, getuigen zelfs dat hij
Verslingerd was door zucht, tot alle lekkernij.

Hij was een dag alleen; zijn kok komt binnen treden
En zegt tot hem: „ *mijn Vorst! deez' avond wil 'k, om reden*
„ *Gij geen gezelschap hebt, vermind'ren uwen disch*."
„„ *Neen! neen!*"" zegt Lucullus „„ *niets te overvloedig is*,
„„ *'k Wil juist deze avond niets ter tafel zij vergeten*;
„„ *Daar 't is dat* Lucullus *bij* Lucullus *zal eten.*""
Verwaand door vleijers taal, verleende hij gehoor,
Met overdreven spijs te voeden zijnen gloor;
En wat de grond of aard', den menschen mild'lijk teelde;
En wat ook de oogst des lands, hun rijk'lijk mededeelde;
Dit alles en nog meer door hem ter keuken kwam;
En bloeide in Euroop' door hem de eerste kersen stam . . . .

Voorsnijders zag men toen voor 't eerst te voorschijn treden;
Hofmeesters die den dienst aan huis en tafel deden;

De kok die, ijlings rijk, door 't vele dat hij won,
Men dus niet meer in rang van knechten tellen kon;
Zeer dikwijls men deez' zelfs, zijn feilen zag verschoonen;
Men kon den griekschen kok niet rijk genoeg beloonen;
Beschouwd als dierbaar lid, in deez' zijn' nutten staat;
Liep hij somtijds gearmd, met eenen Magistraat.
Bij 't eindigen eens maals door *Mark-Antoon* gegeven
Tot *Cleopatras* eer, voor wie hij slechts wou leven,
Van wellust zat, en voorts nog blakende in het end,
Schonk hij den kok een stad, met alles daar omtrent.
Apicius naam sinds lang, bij al het volk beroemd,
Om 't maken eener saus naar zijnen naam genoemd;
Daar zelfs *Lucullus* smaak, voor hem nog moest gaan strijken;
Deed alle lekkernij ook voor de zijne wijken.

De weelde is wel bekend der keizers des Romeins;
De groote kosten, tot het geven eens festeins;
Daar men op zulk een maal, dat men niet kan beweren,
De jaarlijksche inkomst van twee rijken deed verteren,
Vitellius, hoe zeer zijn magt dra was ten end;
Leefde nogtans zeer mild, verkwistend hieromtrent;

Geen

Geen gastmaal zag men ooit met meerder luister pralen,
Dan toen hij zijnen broêr in grootheid wilde onthalen;
Daar men op zijnen rijk- en welvoorzienen disch
Zag, negenduizend stuks, zoo vogelen als visch.

Ja! alles werd verkwist (en wie kan 't wederstreven;
't Geen *Aenobardus* zoon, wel deed ten koste geven,)
't Is waar, hij was wel wreed, hij moordde, heeft verleid;
Zijn' smaak nogtans ten disch, ik mijne toonen wijd,
Bij 't kiemen van den dag, was hij ten disch gezeten,
En de andere ochtendstond, vond men hem nog aan 't eten;
Claudius de erfgenaam van *Nero's* vorsten stam,
Was het die duivels-brood, al tot zijne eer bekwam.
Tiberius, de vorst, afkeerig van Romeinen
Deed in een ander land, hunn' zeden niet verdwijnen,
Caligula bevool, een gastmaal voor zijn paard,
Voor zijn' *Incitatus*, bij elk genoeg vermaard;
Ik wil te dezer steê, ook *Geta* niet vergeten,
Die tot gewoonte had, per a, b, c, te eten.

Domitiaan trad voor den achtbaren Senaat,
En zegt „ *Mijn Heeren, 't is om eene zaak van staat,*
„ *Waarom ik tot u koom', nogtans wil ik niet zeggen*
„ *Hoe men het rijk behoudt, 'k wil ook niet wederleggen,*
„ *Of wekken uwen wil, of vragen 't geen gij denkt,*
„ *Van het Romeinsche rijk, of hoe gij het volk krenkt,*
„ *Hoe men het oorlog doemt, of hoe men vreê kan krijgen;*
„ *Hierover edele schaar! bid ik u thans te zwijgen,*
„ *Mijn vraag zij u niet vreemd, uw wil strekk' ons tot wet;*
„ *Zeg! welke saus toch dient bij tarbot opgezet?*"
Straks werd door den Senaat de stemming opgenomen,
En moest de zure saus, bij de ed'le tarbot komen.

Met stukken van deez' aard, van evenveel belang;
Kon ik, zoo ik verkoos, nog vullen deez' mijn' zang;
Getrokken uit 't verhaal van boeken en kronijken:
De kookkunst van voorheen, moet voor de nieuwe wijken:
Ik sprak eens van den Griek, en ook van den Romein;
Thans wil 'k de tijdgenoot, ook ten tooneel verschijn',
ô Ja! 't is meer dan tijd, dat onze eeuw zal eten,
De keuken laas veracht, versmaad door de poëten.

Die

Die meenende wanneer zij zongen om deez' kunst;
Apollo was onteerd, en zij uit zijne gunst.
Het koken hier beneên en onderaardsche kolken
Hem onbekend, die zich in s'hemels hooge wolken
Verliest, — met paardental, trotsch op *Pegasus* zat,
Bewoonde den Olimp, of de allergrootste stad;
Voor mij, ik ben nog jong, en zwak bij dicht'ren kringen,
Mij voegt het minder stof op mijne lier te zingen.

Delille in zijn' zang, zoo krachtig als wel eêl,
Bragt uit zijn vlugge pen, een heerlijk land-tafreel,
Hij schilderde overschoon den mensch, omringd van weiden,
Van beeken .... doet een droom zijn' levensgeest verblijden.
Verkeerbord, lotto-spel, verwiss'len 't bosch vermaak,
Zijn aanleg, meer dan fraai, zoo ook zijn' keur'gen smaak;
Dan, 'k zie dien landman nooit, aan zijnen disch gezet en;
Tracht ik door mijne lier die feil te doen vergeten;
Maar wat verbeeld ik mij? daar ik mijn snaren ken
Wat vergelijk ik bij *Delilles* groote pen!

Ik bid toegevendheid, en wil men mij beloonen,
Dat mijne lezers mij, mijn feilen willen toonen;
Want daarin wacht ik juist mijn' allergrootsten lof,
Ik bid verschoon mijn taal; en, prijs slechts mijne stof.

1817, Op de reize naar *Batavia.*

VA-

VADERLANDSCHE

ZANGEN.

Les troupeaux rassurés, broutent l'herbe sauvage;
Le laboureur content cultive ses guérets;
Le voyageur est libre, et sans peur du pillage;
Traverse les forêts.

Le peuple ne craint plus de tyran qui l'opprime,
Le foible est soulagé, l'orgueilleux abattu;
La force craint la loi; la peine suit le crime;
Le prix suit la vertu.

Ode V. livre IV des oeuvres choisies de J. B. ROUSSEAU.

TWEEJARIG FEEST,

VOOR

NEDERLANDS VERLOSSING,

Gevierd aan boord van Z. M. Transportschip CORNELIA, op deszelfs reize naar *Batavia*.

Ook op het schuimend zout, bij 't barnen van gevaren;
Bezing ik Neêrlands trouw op mijne doffe snaren,
Deez' dag, wanneer de zon voor 't eerst loopt door de kreeft;
Bezing ik hem, wiens arm, met gloor gestreden heeft.
Deez' dag toen 't heidendom, den Pallas tempel wijdde;
Bezing ik Nassaus deugd, wiens moed ons land bevrijdde;
Deez' dag toen de Romein voor *Pyrrhus* is gezwicht,
En men aan *Summanus* een altaar heeft gesticht,
Deez' dag beroemd bij Griek, bij Pers en ook bij heiden;
Doet ook het Neêrland's hart aan gulle vreugd zich wijden.
Het denkt aan *Waterloo* daar 't twee jaar (*) is geleên,
Dat Neêrlands erfvorst heeft de heerschzucht fel bestreên;

 Dat

(*) Deze Veldslag gebeurde in 1815.

Dat hij met bloedverlies, de Gallen heeft bedwongen,
En Nederland zich zag aan s' dwing'lands juk ontwrongen.
Het voegt mij dus als Bat, op Neêrlands grond gebaard,
Te juichen dezen dag bij Neêrlands volk vermaard;
Deez' dag toen helden-arm, der Korsen loop verkortte;
En hij als Hippolijt van boven neder stortte.
Deez' dag toen *Nassaus* telg, met eenen *Wellington*,
En *Blucher* zaam vereend den aards-tiran verwon;
Deez' dag met gouden inkt in s'lands kronijk geschreven,
Dient aan de onsterflijkheid ten ervenis gegeven.
Deez' dag gevierd ter eer, des slags van *Quatre-bras*,
Bezingen wij ook hier op 't schip *Cornelia*.
De groote zegepraal eischt gulle dankbetooning;
En 't hartelijkst gebed, aan aller opperkoning,
Daar Neèrland wederom, in ouden bloei herleeft,
Daar *Willem* het den glans en ook den luister geeft.
't Oranjehuis geniet' hiervoor den ruimsten zegen;
Het bloeije als eene plant, besproeid door lenteregen;
Het blijve onwrikbaar staan, het neme toe in kracht;
En stave de oude spreuk: ,, *door Eendragt maakt men magt.*"
Dat Godsdienst zegevier', de zeevaart zij voorspoedig,
De Landman oogst' het graan, in alles overvloedig;

Het

Het oorlogszwaard ligg' stil, het roest' nu in de scheê,
Gelijk na een orkaan, bedaart de woeste zee.
De kunstenaar, beroemd om zijne wetenschappen,
Geniete 't ware licht tot op de hoogste trappen;
De handel neme toe, elk vindt in zijn bestaan,
Gelijk ook de ambachtsman, dat hét hem wel moog' gaan.
De Batavier wordt steeds door Nassaus glans beschenen;
Aan 't Bondgenooten heer, wil de Almagt hulp verleenen,
En wordt het Vaderland ooit vijandschap gewaar,
Dan zij door Nassaus moed, de overwinning dáár.
Dan zijn weer lauwerblaân het sieraad van den stander,
Vermaagd aan 't edel bloed der Russen *Alexander*.
Dan neen! dat de eendragt leev'! zij houde de overhand,
En schenke ons als weleer een bloeijend vaderland,
Opdat naar Davids zang: ,, *God deelt den lieven vrede*
,, *Tot de verste grenzen mede*, (1)
,, *Dan zal de Heer ons 't goede weêr doen zien;*
,, *Ja, dan zal ons het land zijn volle garven biên* (2).

OP

(1) Psalm 147. vs. 7. der nieuwe herv. berijming.

(2) Psalm 85. vs. 4. der nieuwe herv. berijming.

OP DEN

VERJAARDAG

VAN

Z. M. DEN *KONING* DER *NEDERLANDEN*,

24 Augustus 1817,

te *Batavia*.

Nassaus Vorst, de troost der braven,
  Nederlands behoudenis;
De hersteller Neêrlands haven,
  Heden plegtig jarig is.
Juicht dan alle Batavieren!
Vlecht zijn' schedel met laurieren,
  Hij Oranjes dierbre zoon;
  Is met glans op Neêrlands troon.

Op

Op de ware pligtbetooning
  Is het dat gij gadeslaat,
Gij, o dierbre Vorst en Koning!
  Gij, behoeder van den staat!
'k Zag mij in dit jaar beschonken,
Door uw milde weldaâns vonken;
  En schoon ver van 't Vaderland,
  Vordert gij mijn' levensstand.

Zoude ik dezen dag niet vieren?
  Wijden aan de Goddelijkheid;
Ja, zoude ik mij niet versieren?
  Vorst! daar gij mijn stuurder zijt.
Blijf nog eene reeks van jaren;
Om en bij der Neêrlands scharen,
  Bij 't volk dat te vreden leeft,
  Daar gij het den bloei hergeeft.

Leef tot steun, o Neêrlands vader!
  En tot glans van Nassaus kroon,
Met uw gansch geslacht te gader,
  Met uw' grooten heldenzoon.
Zij met allen heil omgeven,
En de schenker aller leven,
  Were allen oorlogsstand;
  Van het dierbaar Vaderland.

Dat zij, die Azië in des Vorsten naam regeren,
  Genieten in den kring van hunn' verheven stand,
Datgeen waardoor zij steeds in kracht en magt vermeeren;
  Daar waar des Neêrlands vlag onwrikbaar blijv' geplant;
Dat Neêrlands koopvaardij op de ouden voet herleve;
En de oude Batten moed ons nimmermeer begeve,
  Zie daar de wensch van hem die Amstels bakermat,
  Tot zijn geboorte steê en geestopwekker had.

AAN

ZIJNE EXCELLENTIE DEN

SCHOUT BIJ NACHT

BUYSKES.

Kommissaris-Generaal van Neêrlands-Indiën.

O Ja! getorscht op arends vleug'len,
Kondt gij het *Palembang* beteug'len;
Het al doen bukken voor uw' staf;
Gij kondt bij *Banca* eer behalen,
Voor *Amboina* ook zegepralen,
Daar gij het oproer staakte en Indiën vrede gaf.

De

Dan pas hadt gij u gaan begeven,
  Van *Palembangs* en ander strand;
Of moord- en doodslag wordt bedreven,
  Door heel het opgeruide land.
Gij gaat terug, blijft onverschrokken:
  Gij slaat het voor de tweede maal;
Men ziet zich 't plonderrot onttrokken,
  Door uw bekomen zegepraal.

De Ruiter's schim ziet men ook zweven;
  Dáár in den ooster Oceaan;
Gij, gij doet haar de veerkracht geven,
  Op hare glorierijke baan;
De ontrolde Nederlandsche vanen,
  Van 't zegerijke voorgeslacht;
Beschouwt men thans niet meer met tranen;
  Daar ons de voorspoed tegen lacht.

Sinds *Zoutman* voor ons had gestreden;
Lag 't zeekasteel aan d'ijz'ren band;
En wat heeft sinds dien tijd geleden!
Het uitgefolterd Nederland.
Dan Neêrlands heilzon kwam weêr dagen
En deelde hare stralen meê;
Een einde had het droevig klagen;
En vrij en open was de zee.

Dan, dwing'landij dacht weer te krijgen;
En te overmeesteren onze aard,
Kwam ons bij Waterloo bedreigen;
(Dat plekje gronds ons zoo veel waard.)
Musketten, bomben en kanonnen,
't Gaapte alles hier den vijand aan;
En weldra wordt de slag begonnen,
Tot roem van Neêrlands helden vaan.

Men strijdt verwoed en Neêrlands glorie
Rijst hier weer in haar' ouden top;
Juicht vrij en jubelt de victorie,
Ja, steekt het hoofd als ouds weêr op. —
Zag men op 't veld nu eer behalen,
Door s' Nederlandsche helden rij,
Voor Algiers kon men zegepralen,
Van zeeschuim werd men dus ook vrij.

Lord *Exmouth* helpt nu aan *Capellen*;
Men dondert op den Algeryn;
Ja, op zijn kust doet men hem vellen;
Waar hij zich zeker dacht te zijn.
Zoo ging 't langs Afrikaansche stranden;
Zoo was Europa vrij gestreên;
Nu moest men de Aziasche landen;
Ontruimen van 't woelziek gemeen;

Dáár

Dáár, waar de Leeuw zich houdt verstoken,
  En men dan tergt zijn forsch gemoed.
Dáár, worden ketens losgebroken,
  En gudst het ingezogen bloed. —
Wij hebben ons niet meer te schamen
  Te zijn het volk van Nederland;
Neen! heldendeugd en moed herkwamen;
  In s' Kroonprins vorstelijke hand.

Wij hebben nu niet meer te vreezen;
  Dat vreemdeling ons land gebiedt,
Als *Nassau* ons ten schild wil wezen,
  Dan acht men allen aanval niet.
De dwing'landij is thans gekluisterd,
  Juicht, Nederlanders! jubelt vrij!
Oranje heeft uw land herluisterd;
  En *Buiskes* maakte 't oosten vrij.

Batavia 1817.

OP DEN

VERJAARDAG,

VAN

DEN KONING DER NEDERLANDEN.

24 Augustus 1819.

Ik zie, helaas! dan niet, in Vaderlandsche streken,
De vreugdevlag deez' dag, van alle toppen steken.
  Deez' dag waarop de Bat zich met Oranje siert,
  Daar 't den verjaringstijd van zijnen Koning viert.
Hoe ligt mij voor den geest toen 'k op een' dag als dezen;
In 't dierbaar Vaderland regt vrolijk mogte wezen.
  Toen ik met vriendental in gulheid juichen kon,
  Wanneer ik werd ontwaakt door 't buld'ren van 't kanon;
Door 't schieten van 't geweer, door 't brommen van kartouwe
En het geliefkoosd lied: *Wilhelmus van Nassouwen;*
  Door kerk- en toren klok, afwisselend gespeeld,
  Een toon die elk van ons allengskens meerder streelt.

Waar-

Waarna men vuriglijk uit hart en pligt betooning,
Zich tempelwaarts begeeft en bidt den Opperkoning,
  Dat hij den vorst behoedt, voor rampen en gevaar,
  En dat, tot nut des lands, de eendragt blijve dáár,
Het fiksche Neêrlands zwaard ter scheede blijve steken:
Zoodra deez' plegtigheid en 't biduur is verstreken,
  Wordt ieders hart door klank in loutre vreugd gezet,
  Door 't schel triomf muzijk, door hoornen en trompet;
Hier zwaait de oranjevlag, daar is een stoet van menschen,
Gereed, met staatsie koets, den vorst geluk te wenschen.
  Des middags is 't festoen, elk huis schijnt open hof,
  Deez' drinkt op 's vorsten deugd, geen' op des Kroonprins lof,
Die weêr op 't vaderland, met Nederlandsche teugen,
Wil aan *de Ruiter*, *Tromp* en heldenstoet geheugen;
  Geen' schenkt in overvloed, met ruime en volle maat,
  't Behoud van 't vaderland en van den dierb'ren staat.
Deez' roept voor *Frederik*, en die voor *Alexander*,
Men juicht, men schreeuwt *hurrah!* om den oranjestander,
  Terwijl een and're nog op de familie klinkt;
  Men voor des Kroonprins zoon, tot op den bodem drinkt.
Is men de tafel moê, kon eetlust ons verzaden,
Den avond kan men zich in vrolijkheden baden;

De stad in rep en roer, elk huis geheel verlicht;
Zoo straalt de blijdschap meer en meer op ons gezigt.
De Schouwburgsplaats is vrij, gij kunt daar binnen treden,
En vindt in het tooneel, de ware school der zeden:
Zoo viert mijn landgenoot deez' heugelijken dag;
Dat mij dan niet dit jaar, ten deele vallen mag.

Eenmaal nogtans hope ik met kind en hartsvriendinne,
In volle vreugd bij vriend en bloedverwant te zijn;
't Is deze hoop alleen die mijne smart verwinne;
Zij smaakt nog beter mij dan echte nektar wijn,

Ja, de Almagt zij met ons en vaderlijke woning;
Hij houde Nassaus huis in stand;
Hij zegene mijn' dierb'ren Koning!
Vivat de Vorst en 't Vaderland.

OP DEN

VERJAARDAG

VAN

Z. M. DEN KONING DER NEDERLANDEN,

Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg.

Ook in het land waar leeuwen teelen,
  Waar tijgers woên, waar 't schuimend nat
  Den dolfijn met zijn vocht bespat,
Ook daar moet men de vreugde deelen
  o Vorst! bij uw' verjaringsdag;
  Hoezeer niet onder uwe vlag.

Kan Neêrlands bloed wel ooit vergeten;
  Zijn luisterrijke bakermat!
  o Neen! want de onvervalschte Bat
Is trotsch zoo hij slechts Bat mag heeten;
  En dankt de Godheid dus gewis,
  Omdat zijn Vorst thans jarig is.

Geniet dan Vorst! dit is mijn bede,
In dezen brozen levenstijd,
Een tijdvak vol van zaligheid;
En zie uw volk en land in vrede;
Uw havens vrij en Nederland,
Eenmaal hersteld in d'ouden stand;

Leef Vorst! nog eene reeks van jaren;
Tot Neêrlands heil en roem en eer;
Door u kwam Neêrlands luister weêr;
De Godheid blijve u steeds bewaren,
U, door wien handel, zeevaart leeft;
Daar gij door trouw bescherming geeft.

Dat zich de Nederlander siere;
Op dezen zoo gewijden dag;
Dat, wars van angsten en geklag;
Hij blijd des Konings jaardag viere,
Bij voorspoed van den krijgs-banier;
Zoo wenscht een echte Batavier.

Dat

Dat Neêrlands volk zoo hoog in waarde,
Bij elken braven hoog geächt,
Noch lang in Nassaus nageslacht
Bevestigd zie den glans der aarde;
En dat de deugd in 't kloek gemoed,
Onwrikbaar zij bij Neêrlands bloed.

Mag ik u eens mijn hulde wijden,
o Vorst! dan ben ik groot voldaan!
Gij vorderdet mijn levensbaan,
Deedt door uw goed mijn heil verbreiden;
Gij reddet mij o Vorst! gij beterdet mijn' stand,
Mogt ik u wederzien in 't dierbaar Vaderland!

1820, *Kaap de Goede Hoop.*

DE

VIJF

ZINTUIGEN.

HET GEZIGT.

Zoo lang het *Neêrlands* oog langs d'oceaan ziet wapp'ren
Zijn standaard en zijn vlag, herdenkt hij aan die dapp'ren,
Die eenmaal door beleid en onverschrokken moed,
Van 't moord- en plonder-schuim, vaagden den pekel-vloed.

HET GEHOOR.

Zoo lang het licht der zon deze aarde zal bestralen;
Zoo lang blijft *Nassaus* deugd, in *Neêrlands* tempel zalen,
En wordt het *Neêrlandsch* oor, van lieverleê gestreeld,
Als het geliefkoosd lied „ *Wilhelmus*" wordt gespeeld.

DE

DE REUK.

'*t Oranje* geurig blad doet onzen reuk verkwikken;
Des *Neêrlands* Vorsten zoon kon geen geweld verschrikken;
En, toen de dwing'landij weêr dreigde onzen grond;
Toen was de helden-moed, gepaard aan 't *Schoon-verbond.*

DE SMAAK.

De smaak voor kunsten en voor alle wetenschappen,
Doet *Neêrlands* volkeren staan op een' der hoogste trappen;
En, sterkend' het gemoed van jonge kunst'naars rij,
Geeft *Neêrlands* goede Vorst daar nog de veerkracht bij.

HET GEVOEL.

Nassaus grootmoedigheid met harte-godsdienst zamen,
Die ons het schande-juk der dwing'ren ontnamen;
Doen het gevoel van eer in Neêrlands ziele slaan,
Dat Neêrland wederom in volk'ren rang moog' staan.

18 9/7 20.

OP HET AFSTERVEN

VAN

s'KONINGS ZUSTER

H. K. H.

FREDERIKA LOUISA WILHELMINA

PRINSES DER NEDERLANDEN,

DOUAIRIAIRE VAN Z. D. H.

GEORGE KAREL AUGUST.

ERFPRINS VAN BRUNSWYK.

Geboren te s'Gravenhage den 28sten November 1770.

Overleden aldaar den 15den October 1819.

---

o Heilig dicht-vuur, blaak! in deze mijne zangen;
Mijn treur-toon! laas, heeft aangevangen;
'k Ben met het duister floers omhangen;
Schoon ver van 't dierbaar Vaderland,
Zou 'k die mij weldeed ooit vergeten?
Neen, 'k zou geen Nederlander heeten,
Wien 't hart ter juiste plaats gezeten,
Der droefheids maar, de snaren spant.

Dan

Dan laas! wat kan de smart verzachten,
Alleen het hart krijgt lucht door klagten,
Prinses! die wij niets deên dan achten;
    Uw asch zij ieders traan gewijd;
Gij stierft om eenmaal weêr te leven,
Dáár, waar de Serafijnen zweven,
Gij, gij verwisseldet van dreven,
    En gingt gerust ter eeuwigheid.

Hoe droevig klonk de maar in de ooren,
Dat ge o Vorstin! voor ons verloren;
Dat ons het harte moest doorboren;
    Dat gij uw dierbaar levenslot
Voor eenen eeuw'gen moest verand'ren,
Hoe treuren alle Nederland'ren,
Hoe hangen alle *Nassaus* stand'ren,
    Gij waart, maar neen! gij zijt terug bij aller God.

Uw deugd, uw edelheid, op 't voetspoor uwer vad'ren;
Sproot u geduriglijk door de aderen;
Wanneer men voor uw' troon mogt naderen,
    Schonkt gij gewilliglijk de hand;
Gij, gij Vorstin! gaaft wijze sporen,
Gij deedt uw liefde stemme hooren,
Gij deedt der rampspoeds klagten smoren;
    Aan telgen van het vaderland.

Rust, rust in 't dierbaar graf van uw Nassausche oud'ren;
Hij, *Willem* brak het juk der schouderen;
En hoe ook Neêrland moog' veroud'ren,
    De stilte heerscht alom bij 't graf;
Hij knotte voor de landgenooten,
Om zijne heildeugd te vergrooten,
Hoe zeer door 't ligchaam fel beschoten,
    Der vuige spanjaards woede-staf.

Rust

Rust dierbere Vorstin, om welker dood wij treuren;
Uw dood doet ons het harte scheuren,
De tijd alleen, kan droefnis beuren;
    Van u Vorstin geacht;
Deugd, het erfdeel dat u bekleedde,
Het weldoen waar ge uw vlijt besteedde;
Daar uwe ziel het hare dede,
    Wordt elks wierook toegebragt;

Rust! ei! rust o mijn Vorstinne!
Dierbre Brunswijks Gemalinne;
Trouwe vaderlands vriendinne,
    Dat men op uw zarke ziet;
    Wat u 't Neêrlands harte biedt:

GRAF-

GRAFSCHRIFT.

Hier rust het kil gebeent;
Van haar, door ons beweend;
Van haar, wier hart zoo goed,
Elk onzer weenen doet;
Vorst *Willems* zuster ligt
Hier in dit welf gesticht;
Deez' steen verduurt niet te aller tijd
De ziel rust in de eeuwigheid,
Van Neêrlands goede hartsvriendin;
Ik meen held. Brunswijks Gemalin.

DE

OVERSTROOMING.

De Heere verhoore u in den dag der benaauwdheid;

Psalm 20 vs. 2.

DE

OVERSTROOMING.

Terwijl de zon ons hier doet gloeijen;
Men naar de regenbui verlangt;
De dauw alleen het land doet sproeijen,
Die glinst'rend aan de blaad'ren hangt, —
Terwijl gij s'maagdelijken boezem;
Beschouwt (als 't beeld van lente bloesem),
Gij, thans met krans en loof versierd; —
Terwijl geneugten u omringen,
En u bekoort, ô jongelingen!
Te midden van bespiegelingen;
Is 't dat ge en aan uw hart en drift den teugel viert.

Terwijl gij man en vrouw te gader!
Nog zijt in uwen zomertijd;
En ook de Grijsaard al vast nader
Bij 't graf is, dat hem straks verbeidt.
Terwijl men hier langs berg en dalen,
Hoort het gezang der nachtegalen,
Men zich gezamenlijk begeeft,
Om jakhals, leeuw of haas te jagen,
Men de os ziet in 't gareel geslagen,
Of wel bespannen voor een' wagen,
Waardoor de velden-bouw het nut en voordeel heeft.

Terwijl in s'aards bekoorlijkheden,
Gij zomer hier zijt doorgebragt!
Heeft 't dierbaar vaderland geleden,
In eenen valen winter-nacht. —
Wat rampen zijn het overkomen!
Een dijkenbreuk deed overstroomen
En land- en dorp- en vlek, gehucht;
Vlugt! Nederlandsche dierb're telgen!
Vlugt! 't water schijnt u te verzwelgen!
Vlugt! 't water schijnt u te verdelgen!
Vlugt! Nederlanders! vlugt! — vlugt ongelukk'gen vlugt.

Hoe

Hoe velen uwer Nederlanders!
Bedekt het zwarte floers van rouw;
Dan denk, helaas! het is niet anders;
Het was de God van Neêrlands trouw. —
Hij maakte van uw veld, moerassen;
Van uwe meren, waterplassen;
Van uw rivieren, eene zee,
Van uw met sneeuw bedekte streken,
Die door de vorst naar glas geleken,
Die sloeg hij, door zijn liefde teeken;
Hij sloeg die,- mor toch niet! - 't was de almagt die het deê.

Hoe velen uwer huizen zonken,
In s' waters eindelooze kolk;
En kind'ren, man en vrouw verdronken,
Van het geliefkoosd Neêrlands volk;
Mij dunkt op elks gelaat te lezen,
De droefheid die in 't hart moet wezen,
Bij het zoo fel geprangde leed;
Ik hoor waar 'k ook mijn oor mag wenden;
Gebeden naar den Hemel zenden,
Ik hoor te midden der ellenden;
De weêrklank van den droeven, jammerlijken kreet.

De vloed dreigt alles te verslinden,
Voert huizen, molens, dieren, meê,
Niets kan bij hem een weêrstand vinden,
Hij stoort zich niet aan s' menschen wee,
Maar hij die stroomen kan beteug'len,
Aan de ad'laar schonk zijn fiksche vleug'len,
Deez' toonde hier zijn liefdevlam;
Hij staakte Nederland! uw klagen,
Hij deed de voorspoedszonne dagen,
Hij stutte wind- en watervlagen,
Daar spoedig door zijn hand de gulde uitkomst kwam.

Dan pas heeft men 't gevaar vernomen,
Dat Neêrlands ingezeten treft;
Of edele menschenvrienden komen,
Daar men het ongeluk beseft;
Weldadigheid aan Neêrland eigen;
Die het den eersten rang doet krijgen;
In den beschaafden volk'ren kring;
Die groote redders komen nad'ren,
Het waar gevoel gloeit in hunne ad'ren;
Zij danken de oorsprong aller vad'ren,
Voor hun behoud, en voor bekomen zegening.

Ja!

Ja! zegening; hun goed en haven
Had geene schade ondergaan;
Waar' deze ook in den vloed begraven,
Hoe hadden ze and'ren bijgestaan?
Dan Hij die goed is, en beschermer;
Hij straft als liefderijk ontfermer;
Door hem het water niet meer vloot;
En niets kan 't Neêrlands hart verschrikken;
In moedelooze oogenblikken,
Is slechts zijn doel om te verkwikken;
Dáár, waar het menschdom lijdt, redt, lenigt hij den nood.

De Woerdenaars, nog niet te boven
Het plonder-, wrok- en moord-tooneel;
Van Franschen, toen zij henen schoven,
Vóór zeven jaren hun ten deel.
Die gaven blijken in de tijden,
Daar hunne landgenooten lijden,
Hoe Neêrlands hart naar weldoen tracht;
Om onheil, wanspoed te verzachten,
Te leen'gen bange jammerklagten,
Zijns naastens ramp als 't zijn te achten,
Ja, dit schetst de oude deugd van Nederlands geslacht.

Ook Leidens trouwe ingezeten,
Zijt dankbaar aan uw landgenoot;
Neen! nimmermeer kunt gij vergeten,
Het openen van hunn' milden schoot.
Toen eens (God weet hoe) aangestoken;
Het donderkruid was losgebroken
En uwe stad haast was vernield;
Wat, wat stond u nu te verrigten?
Gij kende, handhaafde uwe pligten,
Gij deedt 't rampspoedig lot verligten,
Van uwen landgenoot, door 't geen gij nog behieldt.

Ook Neêrlands vorst en heldenzonen
Begeven zich waar 't ijslijkst lot —
Daar, wáár het onheil zich doet toonen;
En vieren hunne weldaân bot.
Zij redden dra hunne onderdanen:
Met weemoed en met heete tranen,
Zien zij het akeligst nood-gevaar;
Zij deelen milde liefdegaven,
Om 't ongelukkig volk te laven;
Dat zeker in den vloed begraven
Of nooddruft'loos zou zijn, was er geen redding dáár!

Ja, wie kan wel den schok beschrijven?
Die ieders teêr gevoelen treft;
Welk hart kan hier bij rustig blijven?
Als hij het bang gemis beseft;
(o Hoe schiet mij het denkbeeld binnen)
Van de kermende huisgezinnen
Die men in diepe ellende ziet;
Staak! ei staak het angstig klagen,
't Oog alleen op God geslagen;
Denk het was zijn welbehagen;
Hij, hij bezocht u; — maar, nooit sterv'ling hij verliet.

Augustus, 1820. I.

MEN-

MENGELDICHTEN

EN

GELEGENHEIDS-VERZEN.

Oben ach, in dem erweinten oben,
Wo des friedes ew'ge Palme blüht,
Wo der Erde Ungemach zerstoben;
Dort der Freund, die freunde wiedersieht.

LINDEMAN's Lieder
Dritte Reihe, pag. 93.

ODE III.

Getrokken uit Psalm 48.

(AANGAANDE DE VERBLINDHEID DER GROOTEN.)

NAAR HET FRANSCH VAN

J. B. ROUSSEAU.

Dat zich de aarde splijt', om naar mijn stem te hooren:
De vorst aandachtig zij; gij volkeren, leent uw ooren;
Dat het heelal ook zwijg', en luist're 't geen ik zeg.
Mijn zangen voegen zich bij mijne Citersnaren,
Gods geest doordring' mijn ziel, ontgloei' mijn' levensâren,
Der groote waarheên die ik voor u open leg.

De mensch heeft in zijn kracht gesteld zijn gansch vertrouwen;
Zat, zich in groot en in rijkdom te beschouwen,
Ontvonkt zijn ijdelheid als hem 't geluk bekroont.
Maar vrees'lijk oogenblik, ô schrikkelijkste aller dagen,
Wanneer men voor Gods troon hem rekenschap zal vragen;
Zijne ongeregtigheid hem dáár wordt aangetoond.

Ei!

Ei! antwoord grooten, wat, wat zal dan van u worden?
Wat van uw' goed'ren die uw' wrevel stadig porden,
Waardoor gij te allen tijd uw trotschheid hebt gevoed?
Uw onderdaan en vriend zal van geen' dienst u wezen,
Een mensch den aâr onnut, wat hebt gij dan te vreezen?
Zoo gij 't rantsoen aan God van uwe schuld voldoet.

De grootste hoofden zaagt gij immer voor u sneven;
Waant gij onzinnigen altoos te blijven leven.
Ei! zijt gij onbewust van den dood te ondergaan;
Neen, neen, geen mensch is vrij dien weg eens te bereizen;
Noch rijken, noch de dwaas, noch armen, noch wijzen;
Daar allen bij een wet en 't zelfde noodlot staan.

Gij! trotsche vreemdeling, verrukt door vreugde toonen;
Terwijl gij gretig zwelgt naar rijkdom, eeretroonen;
Naar landen en paleis, waar over gij steeds mort,
Wat blijft u overig om uw grootheid te ontdekken?
Een kostbaar graf alleen, waarin uw levenstrekken,
Of gij — in de eeuw'gen nacht, gewis begraven wordt.

Zij

Zij, schitt'rende door eer, geheeht aan ijdelheden,
En luisterende slechts naar vleijers wufte reden,
Zijn voor deez' waarheên doof en hun gedachten kwijt:
Gelijk en aan de wreede en aan de domme dieren,
Doen zij heur inborst-wet alleen den teugel vieren;
En 't heden meenen zij, zonder eene eeuwigheid.

Een schrikkelijke afgrond doet zich op voor hunn' schreden;
Maar hun gedienstige, ja steeds ontworpen reden
Bedekt, door hersenschim, de vuige huichlarij:
Daar onder hunnen tred, de kolken open dringen,
Wáár hen de wreede dood neemt voor zijne offeringen;
En van welks boozen stoet hij hier de herder zij.

Dáár zal vernietigd zijn die kostb're eerenamen;
Dat dwingelands gezag, dat schrand're staatsberamen;
Waar men de opregten zich voorheen meê zag belast;
Waaruit hun heil bestond, zal hun tot folt'ring strekken;
En Gods geregte toorn zal zich dan eerst ontdekken,
Wanneer de helsche magt op 't kwaad wordt toegepast.

Wilt de ijd'le menschenkracht, regtvaardigen niet vreeze
Hoe groot de mensch in rang gij zijt gelijk in wezen;
En zoo ge sterflijk zijt, hij is het juist als gij.
Het roemen is vergeefs op s'levens groote schatten,
Het graf zal s'vad'ren asch, zal ook uw stof bevatten
En 't is dezelfde God, die ook dan regter zij.

October, 1820.

GOI

G O D. (*)

Aarde, Hemel, 't al zijn werken,
Almagt! dat Gij schepper zijt;
Aanwas, onderhoud, doet merken,
Alles toont uw eeuwigheid.

Bronaâr van het mensch'lijk leven! —
Buig u neder sterveling:
Blij vooruitzigt doet Gij geven,
Bouwheer van den wereld-kring!

(*) Naar het A, B, C.

Christen! 't voegt u Hem te aanbidden,
Cherubijnen! zingt zijn' lof!
Cederen bloeijen in uw midden;
Cimbaal speel, gij hebt thans stof.

Daag'lijks schenkt Gij nieuwe vruchten;
Doet, dan storm, dan kalmte ontstaan;
Door genâ staakt Gij de zuchten,
Dat wij niet verloren gaan.

Eeuwig zij uw doen geprezen;
Eng'len schaar! gij ziet zijn licht;
Eens zal Hij mijn Regter wezen,
Elk voor zijnen troon gerigt.

Fondament van alle gronden;
Fakkel van de ware leer,
Farizeër beef! uw zonden
Fonkelen voor den Opperheer.

God

God! aan u wijd ik mijn klanken;
Gids mijns levens, o zoo goed;
Groot gebieder! hoe zal 'k danken;
Geef! ei geef! mijn' dichtgeest moed;

Heilig zij uw naam geprezen;
Heer der Heeren Majesteit!
Heil-verzorger! geest'lijk wezen! (1)
Hoop van aller zaligheid.

In uw schuilplaats neêrgezeten;
Is in uwe schaâuw vernacht. (2)
Ieder sterv'ling, hoe geheeten,
Is door u toch voortgebragt.

Juicht

(1) Joh. 4. vs. 24.

(2) Psalm 91. vs. 1.

Juicht dan mede-stervelingen!
Jood en Heiden, Christ'nen juicht!
Ja, voor s'Heeren hemelkringen,
Jong en oud zich ned'rig buigt.

Koning aller troon-paleizen!
Kunst ontwikk'ler van 't heelal;
Kan men u naar waarde prijzen,
Kweeker van het wereld dal!

Lieflijk is, o Heer! uw woning.
Lichtontwekker, nimmer moê,
Ligchaams-zorger, Opperkoning,
Lof komt u alleen slechts toe.

Mijne ziel smacht met begeeren,
Met ontzag, naar u, o God!
Midd'laar, trooster, Heer der Heeren!
Magtig stuurder van mijn lot.

Nooit ontgaat ons uwe ontferming
Noch uw goedertierenheid;
Neem me o God! in uw bescherming;
Nooddruft schenker te allen tijd!

Onophoudelijk, regtvaardig,
Oordeelt Gij met held'ren glans;
Onwaardeerlijk en goedaardig,
Ondoorgrond'lijk is uw trans.

Proever aller menschen harten;
Pols en ad'ren doet gij slaan;
Plots'lijk eindigt Ge alle smarten;
Prijzen we U in al uw daân.

Roept men U, Gij schenkt genade,
Regter van het wereldrond!
Rein en zonder wedergade,
Reeds voor dat deez' aard bestond.

 Star-

Starren, zon- en maanlicht pralen,
Schenkt Gij ons, o Opperheer!
Serafs juichen in uw zalen,
Scheppen vreugde en eeuwige eer.

Trouw volmaakte zielen ader!
Tempel-hoeder, heilfontein!
Teed're Schepper, liefd'rijk Vader!
Toets mijns levens, goed en rein.

Uwe goedheid heeft geen palen;
Uiterste einden, juicht met mij!
U en ons schenkt hij de stralen;
Uit zijn opper-heerschappij.

Vloed ontspringer, harten-wekker!
Vader van al wat bestaat;
Vreugde-gever, ramp-onttrekker!
Vierschaar-spanner, vroeg of laat.

Wie

Wie eens voor uw' troon zal nad'ren,
Wordt met zuiv're schaal gerigt:
Wijs beschikker aller vad'ren!
Werker van het zonnelicht.

Ys en wind en storm en regen,
Yvrig opper-heer! schiept Gij;
Ydel mensch! volg Godes wegen;
Yl door deugd naar d'Eng'len rij.

Zalig is 't Gods naam te loven;
Zoet is 't wat zijn woord verspreidt;
Zegenaar! uw troon hier boven
Zal bestaan in eeuwigheid. (1)

$18_{1}{}^{4}_{0}20$.

GE-

(1) Psalm 136.

G E B E D.

Neem aan, o God! mijn' zwakken toon,
Mijn hartelijk gebed;
Zie op mij neder uit uw' troon;
Voor eeuwig vastgezet.
Gij, die van eeuwigheid geboodt,
Gij, redder uit gevaar en nood!
Gij eeuwige almagt, Opperheer!
Slechts eenen snik, men is niet meer.

Laat

Laat zij u aanbevolen zijn,
Die mijne harte meent,
Verdelg door uwen zonneschijn,
De tranen die zij weent.
Beveilig hare levenbaan,
Wil door uw licht haar gadeslaan,
Beziel haar door uw' liefde gloed,
Op dat zij blijve vroom en goed.

Nog eene beê wensch ik daar bij,
o God! dat is mijn pligt;
Geef dat haar hart steeds vreedzaam zij,
Bestraal haar door uw licht.
En ach! dat in haar kuisch gevoel,
Zij heilig blijv' aan Hijmens doel,
Laat hare trouw, als goud zoo rein,
En ik haar eeuwig dierbaar zijn.

Gij onderzoekt de harten, God!
Gij kent ons aller doen,
Beschikker van mijn levenslot,
Hoe ook de orkaan moog woên.
Wat ik verdiene dat weet Gij;
Slechts uit genâ vergeeft Ge mij.
Eén wenk van U en men ligt af,
Men is verzonken in het graf.

$18\frac{6}{14}20$.

(Naar het Hoogduitsch met eenige veranderingen.)

DE

DE URN.

Lieve moeder! uw verscheiden
Blijft mij hier voor eeuwig bij;
Ja, waar 'k mij ook moog' bevinden,
Uw geest zweve steeds om mij.

o *Urn* gij die 't stof bevat
Van haar, uit wier borst ik zoog;
Dierbre asch! van die mij kweekte,
Ach! zoo teeder voor mijn oog.

Zou

Zou ik niet weemoedig wezen?
Als ik nu deez' asch beschouw;
En zou ik geen tranen plengen,
En van kommer en van rouw.

Tranen uit het hart gesproten,
Gij troost in mijn noodlot mij;
Moeder! schoon gij niet meer levet,
Ja, uw geest blijft mij steeds bij.

18¹⁶/₂₀.

VREUG-

VREUGDE GALM

BIJ DE

GEBOORTE MIJNER DOCHTER

AVA REGITTA CORNELIA,

Aan boord van Z. M. Transportschip CORNELIA.

Zaturdag avond den 5den April 1817.

De wateren zagen u, (o God!)
De wateren zagen u.
Psalm 77. vs. 17.

U Alvoorzienigheid! wijd ik thans mijne klanken,
Om u voor het behoud van mijne vrouw te danken,
Ik wijd u dierb're God, mijn' reinste harts-gevoel.
Uw goedheid is mij klaar en duidelijk gebleken,
Mijn tong is veel te zwak tot u mijn God te spreken,
Dan neen, uw' wet is pligt, en Hijmens trouw mijn doel.

o God!

o God! wil haar die 't kroost, in wee en smart moest baren;
Wil haar voor mij en 't wicht, door uwe magt bewaren,
Verlicht haar door uw' geest, en scherp haar in verstand,
Staak God! ik bid het u, al hare barens-vlagen,
Bescherm haar door uw kracht, al hare levensdagen,
Behoed, beveilig haar, geef zegen door uw hand.

Laat 't pas geboren wicht, in ware deugden groeijen;
Wil het met milden dauw van uwe almagt besproeijen;
Strooi rozen, zoet van geur, op s' meisjes levenspaân;
Maak het door godsdienst wijs, wil dat 't het goede leere;
Dat het u als den God van alle scheps'len eere,
Opdat het nimmermeer den dwaalweg in moog' slaan.

Zij die, door uwe magt, ons hulp en bijstand boden;
Toen de verlossingskunst tot redding was van nooden;
U *Eulenstein* (1) en *Holst* (2) wijd ik mijn dankbaarheid;
Tot nut der Maatschappij blijv' gij nog lang in 't leven;
Worde ook uw kunstrijk vak, al meer en meer verheven,
Daar 'k ook aan u Mevrouw (3) al mijne erkent'nis wijd.

Dan

(1) De Scheeps-Doctor.
(2) De Chirurgijn der Troepen.
(3) Echtgenoote van eenen der Officiers van Z. M. Marine.

Dan, thans in s' Vaders-kring, door u, o God! gekomen,
Zij 't eere-pad, door mij, ook immermeer genomen;
  Leer mij, naar uwe wet, te sturen mijn gezin,
Verlicht het door uw' glans, beveilig het voor smarten;
Zoo Gij me o God behoedt, kan ik alle onheil tarten,
  Vertrouwende U alleen, dien ik opregt bemin.

TREUR-

TREUR-ZANG;

BIJ HET AFSTERVEN

VAN MIJN GELIEFD DOCHTERTJE

AVA REGITTA CORNELIA,

te *Batavia*, den 31sten *October* 1817.

Hoop! Gij zijt voor mij vervlogen,
Mijn *Cornelia* is niet meer;
Ze is *ten Hemel* opgetogen;
Bij ons aller *Opper-Heer*.

'*t* Lieve wichtje, s'ouders vreugde,
Om wien 't hart zich blij verheugde
Bij deszelfs geboortenis;
Is bedroefd, beklemd, vol smarte,
Voelt bezwijking, in dat harte:
Daar *dat kroost gestorven is*;

Doch

Doch 'k houd op, 'k ben niet verbolgen;
  't Wás de Godheid die 't mij deed,
'k Blijf, het spoor der Godsvrucht volgen;
  Zij heelt alle ramp en leed.

Ik houd op, met treurig wezen!
Wat ik ben, was zij voor dezen;
  Wat zij is, ben 'k ligt weldra;
Doch hoe 't lot mij moog' begeven;
In mijn hart blijft eeuwig leven;
  't Beeldje van Cornelia.

5 *November* 1817.

OP HET GRAF

MIJNER DOCHTER,

BIJ MIJN VERTREK

UIT

BATAVIA.

Stil verblijfplaats van de dooden,
Waar noch rang, noch aanzien geldt;
Waar men geen belang in schatten,
Noch in aardsche goed'ren stelt.
Waar geen kommer ons doet knagen,
Waar men alle stand vergeet;
Waar men geen verschil in koning
Noch in onderdanen weet.
Waar de tijd het al eens eindigt,
Zoo de vreugde als 't tranen dal:
En waar elk, 't zij vroeg of spade,
Ook gewis eens komen zal.

Gij

Gij zijt daar der zorg ontheven;
U prangt thans geen droevig lot;
Gij, gij zijt bij Engelen scharen,
Bij den troon van d'een'gen God.
Dierbre wellust van mijn leven,
Schoon ik van uw graf thans scheid;
Het geloof dat wij u vinden
In de grenslooze eeuwigheid:
Dit alleen strekt mij tot balsem,
Voor het onheil dat mij trof;
Ja, gij zingt in Serafs dreven,
Driemaal heilig, Godes lof.

Troostrijk wicht! mijn grootste rijkdom!
Mijn *Cornelia* mij zoo waard;
Ach! uw overschot geliefde!
Ligt bedolven onder de aard.
Gij, die mij zoo dikwerf streeldet
En onschuldig bij mij zat,
Waarin ik mijn welbehagen,
En mijn vrouw genoegen had.

Dan, die dagen zijn vervlogen,
Even als het nietig kaf;
En niets anders blijft mij over,
Dan te weenen op uw graf.

Schoon ik mij van hier begeve,
'k Op uw graf dus niet meer schrei;
Blijft het zeker dat uw' beeldt'nis,
In mijn ziel gegriffeld zij.
Vrucht van mijne huwelijks sponde,
Hoe verknochttet gij den band;
Door de zuiv're min gesloten.
Zag 'k u verr' van 't Vaderland
Midden van de woeste baren,
't Broze levenspad betreên;
'k Zag u ook in onschuld leven,
Terwijl gij gingt van de aarde heên.

Heb

Heb ik dus geen stof tot klagen,
En te weenen bij uw graf?
Ja! — maar heil de bijbel-leere,
Die geloof en troost ons gaf.
s' Heeren wegen zijn wel duister,
Maar nogtans zijn zij volmaakt,
En die op zijn heil vertrouwen,
Worden door zijn schild bewaakt;
Eens *Cornelia* zie 'k u weder,
Waar geen dood ons immer scheidt;
In de grootsche Hemeldreven,
Van de grenslooze eeuwigheid.

DE

WARE

VRIENDSCHAP.

Kon *Pylades*, *Orest* waarderen,
Kon *Jonathan* ook *David* eeren;
o Vriendschap! gij zijt alles waard,
Men hoort u van een' ieder' roemen,
En, met den grootsten ijver noemen;
Doch gij zijt zelden op deez' aard.

7 *October*, 1820.

AAN

AAN

MIJNEN GEÖERDEN VADERLANDSCHEN

VRIEND,

DEN HEER

H. TER HOEVEN.

Ook in Afrikaashoek, verjaart een vriend den and'ren,
Geteeld uit 't oude bloed der echte Nederland'ren;
  Dat zegen, voorspoed, heil en welvaart volge uw schreên,
  Zij u verzellen doen, steeds zonder tegenheên;
Zie daar wat vriendschap wenscht en wat zij op komt dragen,
U die met ga en kroost eens Neêrlands zon zie dagen,
  Gelukkig zie gij eens, uw maag- en bloedverwant,
  Door welvaartsglans bestraald in 't dierbaar vaderland.

1820.

TEN VIJFJARIGEN ECHT

VAN MIJNEN VRIEND DEN HEER J^s^. DE J....

Uw echt zij immermeer der huwlijkstrouw gewijd,
Geniet naar s' Heeren wil, zijn' zegen ook altijd;
Juist vijf maal heeft de zon thans om onze aard geloopen,
Wanneer gij u door hem, zaagt aan elkander knoopen,
Smaak veelmaal nog deez' dag met bloedverwant en vrind,
Opdat ge aan zilv'ren disch na twintig jaar u vindt.

1819.

EXTEMPORE.

Zegen, zegen, driemaal zegen,
Worde steeds door u verkregen;
Zegen van den Opperheer,
Daal' hier immer op u neêr;
Dat u nimmer kwaad bejegent,
Maar, dat gij steeds blijft gezegend,
Is de zegenwensch, Mijn Heer!
Van die U zegent, meer en meer.

1820.

DE

DE

WENSCH.

(Eene Vertaling.)

Had ik slechts een eenzaam hutje,
Vreedzaam, vriend'lijk, net en rein,
Met een landgoedje en een beekje,
Hoe gelukkig zou ik zijn.
Weinige maar goede boeken
En daarbij tevredenheid;
Hoe gelukkig zoude ik slijten,
Mijnen gulden jongelings-tijd.

U, o voorwerp mijner wenschen,
Leidde ik in mijn Paradijs,
'k Zou u bij 't genoegen achten,
Voor den diersten, besten prijs.
Vrij van gramschap vrij van kommer,
Zou ik u mijn aandacht wij'n,
En u zou wis de koele uchtend,
Zoo als de avond, dierbaar zijn.

Als gij dan tot uw verkwikking
Uwen heeten boezem koelt.
En gij ziet in beek en vijver,
Hoe de goudvisch dart'lend woelt,
Dan breng ik u wel tevreden,
Viooltje en vergeet mij niet;
En, schoon ze aan uw borst verwelken,
Mijne liefde wankelt niet.

'k Zal met vlier en met jasmijnen
Dekken een prieel en laan,
Rozen zullen welig bloeijen,
Om de bank die daar zal staan,
Daag'lijks zullen wij daar toeven,
Aan uw borst een spelend kind,
Bij 't gezang der nachtegalen,
Bij een' luwen avondwind.

Ook een liedje zal ik dichten,
Diep gevoeld en zoet gedacht,
Dat u troost zal kunnen geven,
Als uw ziel naar hulpe smacht;
Bij der fluiten zilv'ren toonen,
Zinge gij mijn lied met smaak,
Tot ons dierbaar kind allengskens,
Daardoor in den slaap geraak.

Als dan onze grijze schedel
'tZilv'ren haar in lokken deelt,
Denken wij, dat spel was ijdel;
En, het is nu uitgespeeld;
Laat ons immer dan zoo spelen,
Zoo lang als men jeugdig groeit,
Want in 't stille graf gezonken,
Dan is alles uitgebloeid.

(Naar het Hoogduitsch.)
1820.

DE

DE

EENZAAMHEID.

(Eene Vertaling.)

Zijn zij allen dan gevloden?
Laat men mij alleen hier zijn?
Ach, wat staat mij te gebeuren!
Na den gullen vriendschaps-schijn;
Niemand bleef hier van de mijnen,
Staat mij in mijn treuren bij;
Wil dan niemand met mij weenen,
Dierbre Citer! ween met mij.

Wat

Wat mijn tranen mij doen voelen,
'tGeen mijn lippen doen verstaan,
Uwe toonen, lieve Citer!
Doen mijn hart en boezem slaan,
Menschen, neen! gij hebt geen harten,
Kommert u om and'ren niet,
Slechts het meêgevoel mijns lijdens,
Gij me alleen, o Citer! biedt.

1820.

WEL-

WELKOMSTGROET

AAN DE AFRIKANEN GEWIJD,

welke gezegevierd hebben op de benden der oproerige KAFFEREN.

Welkom, dappere Afrikanen, welkom aan uw' woonsteê (weêr,
Zoo sloegt gij door helden-trouwe, 'sKaff'ren rooverbenden neêr,
Zoo deedt gij beleid aan krachten, moed aan fiere deugden paren,
En u welgemoed en blijde bij uw broed'ren kringen scharen,
Zoo vervolgdet gij de daden van uw roemrijk voorgeslacht,
Dat ook eens de wilde volken, door zijn' moed ten onder bragt,
Eeuwig blijve alzoo uwe namen der vergetelheid ontheven,
En ter Afrikaansche rolle, van het groot kronijk geschreven,
Gij, gij volgdet de oude orde: ,, Ja te wapen, ja te veld;
,, Als het woonplaats, eer, of deugden, of als het uw vrijheid (geldt."
Zoo, zoo toont gij Afrikanen, dat in de verleden eeuwen,
Gij gehandhaaft hebt de krachten der voor u verzonken leeuwen;

Dat

Dat gij immer waardig blijvet, pal te staan aan *Willshire's* zij,
En door heldenmoed te teug'len kaff'ren euv'le strooperij;
Zoo, zoo kunt gij Afrikanen, dierb're mannen, jongelingen,
Tot uw' grooten lof en eere, 's vijands opperhoofden dwingen,
Heldenmoed, deed *Lynx* bezielen, die als een verbannen (leeft,
Elk uwer Afrikanen, aanspraak thans op lauweren heeft.
Zoo kon *Stockstrom* op zijn wenken, om zijns vaders bloed te (wreken,
Zijn, te lang getergde staal, in 's vijands wrev'le harte steken;
Linde die met glans bestierde de Afrikaansche burgerij,
Zette door gepaste krijgstucht de overwinning luister bij;
Botha, *Mulder* en *van Reenen*, — alle dappere officieren,
Niekerk, *Oosthuys*, *van der Merwe*, u behooren de laurieren;
Ja, waar eenmaal zulke mannen, aan het hoofd der burgers staan;
Daar kan men gerust'lijk strijden, en met moed te velde gaan,
Daar overwint men in 't einde, zal men zeker eer behalen;
Juicht dus Afrikaansche burgers, voor uw roemrijk zegepralen.

December, 1819.

DE

DE JAGER

IN DEN

WINTER.

GEVOLGD NAAR HET HOOGDUITSCH.

De dag is heengevlogen, en de avondklokke bromt. —
In pels en jagtgewaad tot aan het oor vermomd,
Terwijl het schietgeweer hem langs den rugge hangt;
En hij door berg en woud straks komt, waar hij verlangt;
Zoo laat bij nacht, zeg mij, waarheen?
Gij gaat, o Jager! zoo alleen.

De voet in sneeuw gehuld, daar sterren helder zijn;
En 't veld het zilver lijkt, door s' klaren maneschijn,
De vos keft in zijn hol of komt er schichtig voor,
De haas wroet in het rond met zijn gehoorig oor,
Gij wufte jager, zeg, waarom
Ziet gij naar haas noch vossen om?

K Aan

Aan den berg, lag in het dal,
Een hutje bij een' waterval;
Alwaar men door een' venster ziet;
Hoe 't vlammend licht naar onder schiet;
Gij schalksche jager, wat, wat of de reden zij?
Dat ge u dien weg begeeſt, ik bid u zeg het mij.

Nog kwetsen doornen zijnen voet,
Als hij zijn liefste in 't woud ontmoet;
De vreugde woont hier in het riet.
De kus vervangt het avond-lied.
Wat kommert haas en vos u meer?
Gij vondt, uw lief, o jager! weer.

Zij nam zijn roer en pels hem af,
Terwijl zij hem een zitplaats gaf;
De vader rust ter kagchelbank,
Het meisje doet den avond-dank,
Dra ligt des jagers hoofd in s'maagdelijken schoot,
Dan ach! .... maar ik ontroer, – hier wordt haar onheil groot.

TOEGEZONGEN

AAN MIJNEN HOOGGEACHTEN VRIEND

DEN WEL EDELEN HEER

J. H. F. C. L. WEHR,

MD. CHIR: EN OBSTET:

aan de *Kaap de Goede Hoop.*

Ik span de nog zeer zwakke snaren
Van mijne onvolmaakte lier,
En wil daarbij mijn zangen paren,
Zonder kunst en zonder zwier;
Mij ontbreekt de ſaam met palmen,
Om den naam van WEHR te galmen.

Man! beroemd om uwe kunsten;
In uw vak geheel volleerd;
Gij behoeft van niemand gunsten;
Gij wordt om uw werk geëerd.
Daar gij zelfs in barens vlagen;
De herstelling zon doet dagen.

Artsenij te doen bereiden,
Voor hem die gezondheid mist;
Helper in het hevigst lijden!
Die zich niet een keer vergist,
Ik wij u deez' zwakke klanken;
Om u voor mijn gâ te danken.

Straks waart gij ter hulp ontboden,
In het holle van den nacht;
Toen verlossingskunst van noode,
Gij uw hulp hebt aangebragt.
Ja! (na God) hielpt ge uit gevaren;
Haar, die mij een kroost deed baren.

BIJ

HET KERSTENEN

VAN MIJN GELIEFD DOCHTERTJE,

te *Kaapstad.*

Gij zijt dan in Gods verbonden,
  Heden plegtig ingetreên;
En ter reiniging van zonden,
  Na het storten van gebeên,
Naar des almagts hoog behagen,
Aan zijn goedheid opgedragen.

Schepper! wil dat wicht beschermen,
  Door uw' milden liefde gloed,
Wil u over 't kroost ontfermen,
  Gij, ô Almagt! zijt zoo goed.
Blijf, ik bid 't u om ons staren,
Door 't geloof in Uwe blâren.

Doe het wicht in deugden bloeijen,
  Opdat het den Schepper kenn',
Alle kiem van ondeugd roeijen,
  En 't niet ten verderve renn',
Koester het door Uwe stralen,
Dat 't in Godsdienst aâm moog' halen.

Als gij 't in verstand ontwikkelt,
  o Dat dan, o goede God!
Het eerst het denkvermogen prikkelt
  Voor U, schenker aller lot;
Ja, dat dan door Uwe klaarheid,
Gij 't den geest ontvonke in waarheid.

God des vredes! zielen voeder!
  Zij met dit, mijn eenig wicht,
Levens bronaâr, wijs behoeder,
  Ach! dat gij 't het brein verlicht.
Mogt het nooit door flonkerstarren,
In Uw heilig woord verwarren.

Al-

Almagt nooit genoeg volprezen,
  Schepper van het werelddal!
Gij, die steeds tot heil wilt wezen,
  Aan wat is en komen zal,
Schenk mijn kroost naar uw beschikking,
Uit genade zielsverkwikking.

Julij 1819.

AAN

MIJNE LIEVE ECHTGENOOTE,

bij den aanvang des Schrikkeljaars
1820.

'T Eerste jaar met kroost omgeven;
Schenk' de Schepper aller leven,
Aan mijn dierb're gemalin,
De reinste zelfvergenoeging,
Zonder harts- of ziele wroeging;
Maar met waren huw'lijksmin.

Zien wij soms eens onweêrsvlagen;
In de zoete huw'lijks dagen,
Dan zij liefde onze wet;
In moedelooze oogenblikken,
Kan een liefdekus verkwikken,
Door de waarheid vastgezet.

'T Ou-

't Oude jaar is dan verdwenen,
't Nieuwe voor ons oog verschenen,
In dat jaar mijn liefde pand,
Ziet gij u met kroost bij magen,
Ziet gij nog de zonne dagen,
In ons dierbaar Vaderland.

Vriendschap hoog en waard te roemen;
In u blijf ik altoos noemen,
Al mijn leven lust en zin;
Deugdelievend vrouw en moeder,
Dat der aller zielen hoeder,
U ook zeeg'nen gemalin.

Ons wichtje groeije op in deugden;
Tot ons beider heil en vreugde;
't Worde groot tot Godes eer;
Eer den Schepper aller dingen,
Bronaâr aller stervelingen,
Gevoel drijft mijn pen ter neêr.

Laat een kus de liefde drukken,
    Door de trouw en min vergeldt,
Ligt kan het niet weder lukken,
    Dat ons zoo veel heil voorspelt;
Om te zamen met elkaâr,
Weer te zien het *Nieuwe Jaar.*

AAN

MIJNE DIERBARE

ECHTGENOOTE.

Eensgezindheid, trouwe leidster! gij doet mijne klanken (slaan;
Vergenoegen, is de bronaar, van 't geluk van ons bestaan,
Is deez' dag der vreugd geschonken, en uit zijne kim gerezen,
Ligt kan het ook wel de laatste, van ons nietig leven wezen,
Doch wáár is mijn pen aan 't drijven, ze is ter vreugde toe- (bereid;
Om een' lettervrucht te bieden, bij mijn Gâ's verjaringstijd.
Vrede en *eendragt* in ons midden, steeds bezield door liefde (vonken,
Heeft ons in 't geëindigd jaar, een zoo aanminnig wicht ge- (schonken,
Dank, o Schepper! voor dien zegen, voor dat heil, ja voor dat (goed;
Eene beê, o eeuwige Almagt! dat gij 't door uw kracht behoedt:

Ze-

Zegen ook mijne Echtgenoote, in den kring op nieuw betreden;
Zij zie dikwijls nog met vrienden, eenen dag gelijk aan heden.
Ja! eens alle ramp te boven, in volmaakter levensstand;
Zie zij ook de heilzon dagen, in mijn dierbaar Vaderland.

14 *Mei* 1820.

AAN

MIJNEN GELIEFDEN BROEDER

EN MIJNE GEACHTE ZUSTER.

Lieve Zuster! goede Broeder!
Zegen van den Albehoeder,
Blijve u hier gedurig bij;
Ziet uw kindje in deugden groeijen;
Welig als een spruitje bloeijen,
Deugden zetten 't luister bij;
Ziet uw huisgezin vermeeren,
Nooit moog' welvaart u ontberen,
Ziet, ei ziet dat wichtje groot,
Ja, dat is mijn harte-bede;
En dat huisselijke vrede,
Zich daar nimmer buiten sloot.

1816.

TER

TER EERSTE VERJARING

VAN MIJN GELIEFD EN EENIGST DOCHTERTJE.

Klein lief Antje,
Dierbaar pandje,
Op heden twaalf maanden oud;
Wil eenmaal in liefde bloeijen,
Tot uw oud'ren vreugde groeijen;
Deugden zijn meer waard dan goud.

Teeder wichtje,
Dit gedichtje,
Strekt u tot verjarings blijk,
Wil na dezen,
Lang nog wezen,
In verdienste en godsvrucht rijk.

Troe-

Troetel liefje,
Harte diefje,
Leef, ei leef tot moeders vreugd;
Vaders zinnen,
U beminnen;
Wees tot sieraad van de jeugd.

Lievelinge,
Dat ik zinge,
Bij 't thans twaalf maandig feest;
Dat mijn snaren,
U verjaren,
Met een' opgeruimden geest.

Hemel-Vader,
Zielen-ader,
Zij met dit ons teeder kroost,
Milde zegen,
Wordt verkregen,
't Wichtje blijve al onze troost.

Gemalinne,
Echt vriendinne,
Juich en dank na barens smart;
Na de felle onspoeds vlagen,
Zag ik dagen,
De verkwikking van het hart.

Het lieve Antje,
't Dierbaar pandje;
Dat op heden jarig is;
Het moog' leven,
Om te streven,
Naar des heils getuigenis.

'k Blijf in 't midden;
IJv'rig bidden,
Opdat gij in vreugde leeft;
Om bij 't sterven,
Te verwerven,
Gij ter hemelrije streeft.

14 *Mei* 1820.

ACRO

ACROSTICHES.

Tunonius, die den tijd zeer kostbaar wist te wegen,
Hygeia als godin des welstands hoog geacht,
Fabricius die door trouw, een' eernaam heeft gekregen,
Civilis om zijn deugd geëerd bij elk geslacht,
Levana de godin der pas geboren wichten,
Wie is het die ik thans van hen mijn verzen wijd'?
Een vijftal zoo als dit, moest voor een' WEHR toch zwichten;
Hij die de kunst staâg paart aan wijsheid en beleid,
  Roept dus, o Kapenaar! een arts is u gegeven;
  Die door zijn artsenij (naast God) u schenkt het leven.

1819.

AFSCHEIDS WENSCH,

AAN MIJNEN GEACHTEN VRIEND,

DEN HEER

WILLEM HERMAN,

Staande op Zijn Eds. vertrek naar *Europa*.

Gij die weldra vertrekt, uit uw geboorte streken,
Gun mij nog voor het laatst tot u, o vriend! te spreken;
Duld dat ik u thans zeg, dat elk verwijderd land,
Vermeerderen zal uw' smaak en regtgeaard verstand,
Doch blijf, waar gij ook zijt, de gulde spreuk steeds achten,
„ *Wie heden is uw vriend, kan morgen u verachten*,"
Denk „ *ware vriendschap*" is der „ *deugden meesterstuk*,"
En de eere der natuur, der zinnen hoogst geluk.
Gij gaat hier dus van daan, maar gij zult ondervinden,
Hoe het gemis elk treff' van Vaderlandsche vrinden:
Nogtans daar uwe keuze, u van uw' magen scheidt,
Zoo is mijn wensch, dat gij hun toch gedachtig zijt;

Op

Opdat, wanneer gij eens hier weder aan moogt landen,
Gij de terugkomst beidt, naar uw geboorte stranden,
Dat dan een elk nog zegt wanneer men u weer ziet:
„ Hij was wel verr' van ons; maar hij vergat ons niet."

1819.

AAN

DEN WEL EDELEN HEER K.....;

Toen Zijn Edele zijn' verjaardag vierde — en tevens op dien dag een Kind deed doopen.

Reeds van de alleroudste tijden,
Vierde men 't geboorte feest;
Dit met snaar en luit te wijden
En verblijd van hart en geest,
Was 't gebruik der eerste volken;
Daar men ook zijn wenschen bragt;
Toen nog geen papieren tolken,
Toonden hoe men waarlijk dacht.

Zou

Zou ik dan een' vriend vergeten?
  Die een' dubb'len feestdag viert;
Daar wij hem gelukkig heeten,
  Nu hij zijn' gezin versiert.
Smaak dan, vriend! een dag als heden,
  Veelmaal nog op s' werelds dal;
't Zijn mijn harte en gulle beden,
  Dat u de Almagt zeeg'nen zal.

Hij onze aller zielen vader,
  Zij met u en gemalin;
Trouw gemaal en goede vader,
  Van een' waardig huisgezin,
Gij deedt thans ten doop geleiden,
  Uw nog kort geboren wicht,
't Is dus dubbelvoud verblijden,
  En deez' toon der vriendschaps pligt.

Blijf steeds onverhinderd smaken,
  Voorspoed, welstand, aanzien, eer,
Voel u lieverleê bewaken,
  Door de magt van d'Opper-heer;
Word beschenen door zijn stralen,
  Wars van rampen, smaad en druk,
Tot gij treedt tèr hemelzalen,
  Van het eindeloos geluk.

1819.

AAN

MIJNEN WELDOENDEN VRIEND

DEN HEER

H. B. KEYTEL,

bij Zijn Ed[s]. Verjaardag, 10 November 1819.

Vriendschap vordert van mijn snaren;
Klanken bij het blij verjaren,
Om ter feeste te doen scharen,
    Van u die thans jarig zijt;
Mij ontbreken bloem en palmen,
Ik bezit noch luit noch schalmen;
Dan, ik voeg door deze galmen:
    Vriendschaps lust, bij dankbaarheid.

God der aller zielen ader,
Hij, der stervelingen Vader,
Hij, hij veste zich al nader,
    Op uw' grond en huisgezin;
Hij vermeerd're uwe krachten,
Hij doe alle leed verzachten,
Schenk' het heil waar wij naar trachten,
    Godsdienst, deugd en Vader-min.

Welzijn ruste in uwe woning,
Gods genâ zij uw belooning;
s' Levens dierbare Opperkoning,
    U met heil in 't leven spaar;
Kroost van kroost zie gij ook bloeijen,
Als Libansche ced'ren groeijen,
En door 's Almagts dauw besproeijen,
    En vermeerd'ren jaar op jaar.

Eens zal de ziel van 't ligchaam scheiden,
Dat Serafijnen dan verbeiden,
Om u ter tinne te geleiden,
    Van Christus hoogen hemel trans;
En kome gij in s' Hemels dreven,
Dáár, waar de Cherubijnen zweven,
Om voor de eeuwigheid te leven,
    In zaal'ge rust en held'ren glans.

TER 56ste VERJARING

VAN MEJ. HAMMES, GEBOREN S.......

’t Gevoel van dankbaarheid spant mijne doffe snaren,
Der vriendschaps held’re toon, deed een vriendin verjaren,
De gulle vriendschap, voegt er bij;
o Moge uit s’ Hemels hooge transen,
Ge u zien met voorspoeds kroonen kransen,
Staâg wel te vreên, en kommervrij.

Dat gij geniete wars, van zorgen,
Een’ schoonen avond, blijden morgen;
Tot dat gij eenmaal dáár ontwaakt,
Dáár, waar de Cherubijnen zweven,
Dáár, waar de Serafijnen leven,
Voor altoos heilig en volmaakt.

Deez’

Deez' dag, gevierd door al uw vrinden,
Doet zich aan vrolijkheden binden;
Men juicht, is blij en welgemoed;
Men bidt, ja smeekt den Albehoeder,
Voor 't welzijn eener goede Moeder,
Dat hij haar immer zeg'nen doet.

Dat zij de gouden echt moog' vieren,
Zij 't huisgezin staag moog bestieren,
In vollen heil, met al haar kroost;
Dat kinderen van kind'ren leven,
Om meer en meer haar vreugd te geven;
En de ongeveinsde godsdienst troost.

Dat bloedverwant en vriend en magen;
Haar heilzon meer en meer zien dagen,
Zie daar den wensch van die als vrind;
Dit vers der dankbaarheid wil wijden,
Daar vriendschap nù en te allen tijden:
Zich aan haar gulle tafel vindt.

Augustus 1819.

ACROS-

(ACROSTICHIS.)

TER VERJARING

VAN MIJNEN VRIEND, DEN HEER P. E. H.

Plagt men reeds in vroege tijden,
Eenen vriend een' wensch te wijden,
  Op 't feest van zijn' geboortenis,
Achtingloos zou ik dan heeten,
Met op heden te vergeten,
  Dat mijn vriend thans jarig is,
'k Wil om aan hem meer te denken,
Slechts dit kleine versje schenken,

Min nu en te allen tijd, God en 't ouderpaar,
o Dan zal steeds uw lot, meer dan gelukkig wezen,
Gij hebt dan ook geen kwaad des stervelings te vreezen,
't Onheil is dan geweerd, de glorie immer daar,
Uw wandel zij opregt, nooit zij uw nietig leven,
Door angst of smart belaân, door rampen tal omgeven,
En vindt gij eenmaal ook een hart uw liefde waard,
Regt billijk zij dan zij, aan wie gij u verklaart.

18$\frac{4}{4}$19.

EX-

EXTEMPORE

AAN MIJNEN GEACHTEN VRIEND

DEN HEER

J. ZULCH,

te *Kaapstad.*

Genoegens van den staat, waarin gij u bevindt,
Door Echtgenoote altijd op 't vurigste bemind,
Zie gij deez' jaringsdag nog eene reeks van tijden,
Tot dat gij eenmaal grijs van deze aard zult scheiden,
Zie daar de gulle wensch die u de vriendschap biedt,
„ En dat men binnen 't jaar eenen jongen *Zulch* ziet."

1819.

AAN

AAN

MIJNEN GEËERDEN VRIEND

P^R. KORSTEN.

Hoe spoedig gaan de jongelings jaren,
Gelijk een schaduwbeeld voorbij;
Gelijk een vogel die snel heên vliegt,
Alzoo mijn vriend vervliegen zij.

Gelijk het kabbelende water
Door de Ebbe zakt, door vloede rijst,
Alzoo verloopt des menschen leven,
Daar de aarde het overschot van wijst.

Hoe

Hoe vaak ontmoet een vriend den and'ren,
Bij gul en hartelijk onthaal,
Men zegt: „ *vaarwel wij zien ons nader*,"
Dan neen, het was de laatste maal.

Laat ons den dood dan slechts gedenken;
Bij alle wisselvalligheid,
Hij worde zelfs niet uitgesloten,
Bij eenen *vriends verjarings-tijd.*

Uw oud'ren troffen smart en onheil,
Van dubbel schipbreuk en van brand;
Dan de Almagt lenigde die rampen,
Gij, gij behieldt dat onderpand.

Hij, hij hoede u voor meer gevaren,
Hij, hij stake alle verd're smart,
Hij schenke u bij den Godsdienst, deugden;
Zoo wenscht het gulle vriendenhart.

September 1820.

AAN

MIJNEN GOEDEN VRIEND

P. J. DE VILLIERS.

Gij zijt in 't lett'ren heer getreden,
Werdt roemrijk in die groote baan,
Om eens in glorie te bekleeden,
Het Ambt waarnaar gij nu wilt staan,
Blijf steeds gekoesterd door de stralen,
Van Hem, die het heelal gebiedt,
Zie zijnen zegen op u dalen,
Vergeet o vriend! zijn weldaân niet;
Boei aan 't verstand altoos de rede
Aan Godsdienst deugd, aan deugd gevoel,
Verzamel kunst en wijsheid mede;
Dat menschenkennis zij uw doel,

Trek

Trek uit den bijbel nutte sappen,
  Tot voeding van vernuft en geest,
Paar eerlijkheid aan wetenschappen,
  Wees voor de waarheid nooit bevreesd;

Zoo slaan de toonen mijner snaren;
  Hoe onvolmaakt nogtans uit 't hart;
Terwijl ik bij uw blij verjaren,
  U toewensch, dat noch ramp noch smart
U, noch uw magen, vader, moeder,
  Noch uwe bloedverwanten treff',
Maar dat de gunstige albehoeder,
  U aller tegenspoed onthefl'.
Behoed, beveiligd en gezegend,
  Zie gij nog veelmaals dezen dag;
Dat u geen ongeval bejegent,
  Ziedaar het geen ik wenschen mag:
Eenmaal ten toppunt van 't verlangen,
  Gaat gij — en keert uit 't vaderland,
En wordt gij hier met vreugd ontvangen,
  In eenen Doctoralen stand.

Zoo doet de vriendschap u verjaren,
Daar bij mijn beê, mijn gâ nog voegt,
Dat gij altoos op hem blijft staren,
Die harten proeft en ons vernoegt.
Leef steeds met uw natuurgenooten,
Gelijk 't den waren mensch betaamt;
Zie uw vernuft in kunsten grooten,
Terwijl uw lust uw' zin bekwaamt.
Vernoeg u met de stilste wegen,
Der wetenschappen op te gaan,
Kunst wordt door oefening verkregen,
Van de zoo rijke Letterbaan.

Kaapstad,
September 1820.

ACR

A C R O S T I C H E S.

G oedheid, Almagt, God der krachten!
E i leer mij, mijn' pligt betrachten,
E n op uwe paden gaan.
R ust mijn ziel, uw God is koning,
T eedere genâbetooning,
R igt ons niet naar ons bestaan;
U alleen zal ik steeds loven,
I ev'rig voorttreên in uw wet,
D an schenkt ge uit genâ van boven;
A l wat gij hebt vastgezet.

B lijf, ik bid u om ons waken;
A ls een vader zorgt ge altijd,
K nielend smeekend' dat wij smaken,
K roonen van eene eeuwigheid;
E euwigheid, waar wij naar streven,
R oept mij tot een beter leven.

Julij 1819.

HET GELD.

Ei! wat voldoet aan ieders smaak?
Waardoor men ook tot veel geraak';
Waar meê de mensch houdt zijn fatsoen;
Dat ook een ieder kan voldoen;
Van welks bezit ook soms veel hangt;
Waardoor men krijgt, wat men verlangt;
Waardoor de handel wordt verbreid;
Waarom men vaak voor regt'ren pleit,
Waar men ook vele moeite om doet,
Dat ook den arrebeid verzoet;
Dat alle volkeren zamen snoert;
Waarom men koopmanschap vervoert;
Bij elk om hoogen prijs gesteld;
Het antwoord is en blijft: *het Geld.*

18$\frac{10}{14}$20.

AAN

MIJNEN VRIEND

DEN HEER Z....

BIJ DE HERSTELLING ZIJNER HUISVROUW.

Zoo schonk de Goddelijke hand,
Herstelling aan uw waarde gade;
  Zoo blijf steeds uw huwelijksband,
Gezegend door de Gods genade.
  Zoo zaagt gij na een ziele smart,
Gods dierbre gunsten op u dalen;
  Opdat de liev'ling van uw hart,
Weer ruimer adem moge halen.
  Het vriend- en vaderhart, denkt aan uw teêr gemoed,—
En is het ligt'lijk te beseffen,
  Hoe fel het onheil heeft gewoed,
Toen u de rampen kwamen treffen,

Van uw teedere huw'lijks vrucht,
Ter stille grave te geleiden;
Dan, vreugd neemt plaats voor bang gezucht,
Ei! wil uw' dank aan Gode wijden.
Hij, Hij onttrok u aan 't gevaar!
Hij wil voor elken sterv'ling zorgen;
Zijn goedheid bragt herstelling dáár;
Juich, juich, op dezen blijden morgen.
Dank hem voor zijn' weldadigheid,
U werd een beter lot bereid.

September 1820.

OP

DE KUNSTRIJKE STEM

VAN

MEVROUW CATALANI,

Eerste Zangeres der wereld.

De kunstelooze ziel en voelt de schoonheid niet,
Van uw volmaakte stem, die zingend zich doet hooren,
De toonen onbekend, die haar Euterpe biedt,
Noch haar schoon gezang, dat een ieder kan bekoren;
Maar hij, die kunst bemint, en hoogacht en waardeert,
Staat hier geheel verbaasd, en roept ô Muzen-vrinden,
Die elders u bevindt, ik bid u, toeft niet; keert,
De stem die gij hier hoort, is nergens meer te vinden,
Roep dus Orpheus-schaar, ei! roep ten allen tijd,
Dat CATALANI's stem reeds leeft voor de eeuwigheid.

Amsterdam,
1814.

DE

DE

GEDACHTE

OP DEN

DOOD.

Gedachte van den Dood, gij wijst de spaarzaamheid,
Die men staâg hebben moet in den zoo rappen tijd.
ó Levensuur, hoe gaauw, hoe vlug loopt gij voorbij,
Ja! eerder dan men denkt men reeds ten grave zij.
Wat, wat is het bestaan op s'aardrijks wereld-dal?
Slechts de beproevings tijd van waar men komen zal.
De mensch, bezield met het verhevenste gevoel,
Beantwoordt door 't geloof, aan 's Scheppers wijzen doel.
Het ligchaam is slechts stof, — waarmede hij steeds prijk'
De ziel, de ziel alleen, — deze is onsterfelijk.
Het schors des ligchaams duurt slechts een' korten tijd,
De ziel geniet den smaak der zekere eeuwigheid.

o Mensch!

o Mensch! beschouw dan steeds het broze levenslot,
Bereid u voor den dood. — Eerbiedig immer God.
Wees trouw aan uwen pligt. – Denk dat ge op s'werelds kring,
Bestaat voor grooter doel of nad're ontwikk'ling.
De onbegrijplijkheid van s'Almagts wijze spoor,
Straalt bij de schepping en bij de onderhouding dóór.
Hoe zeer de leeuw, o mensch! in kracht u overtreft,
't Is uw beschaafde geest, die u alleen verheft.
Al streeft gij de Elefant in grootte niet voorbij;
Door uw verlicht vernuft, gij hem ten meester zij.
Al vliegt de vogel hoog; al zwemt de visch in vloed,
Al loopt de haas u voor, — uw geest het al vergoedt;
Het overleg, beleïd, vermogèns, denken-kracht,
Hierin zijt gij vooruit, o Menschelijk geslacht!
Gij stiert het dieren-rijk, door uw gezond verstand;
Metalen haalt gij uit des aardrijks ingewand.
Gij dwingt den grond, hij geeft u bloemen, plant en kruid;
Hoe munt ge dus als Heer van al de wereld uit!
Het nutte vuur gebiedt en onderhoudt gij meê;
Met 't schip klieft gij op 't vlugst zelfs de allerwoeste zee;
Door luchtbol ge u verheft, ter dampkring hoog gewest;
Op de aard' hebt gij uw' troon en heerschappij gevest;

'tVoor-

't Voortreffelijkst is de mensch van 's Scheppers groot-heelal;
Van al hetgene was, en is, en komen zal.
Beantwoord aan het doel waartoe gij zijt geschikt,
Ei! wees voor 't stervensuur ook nimmermeer verschrikt;
Beantwoord aan het doel der alvoorzienigheid;
Betrouw op haar genâ — en gij gelukkig zijt.

20 *October*,
1820.

Gedichten

van

J. SUASSO DE LIMA, JR.

Gedichten

van

J. SUASSO DE LIMA, JR.